

Het Stadionpark brengt Zuid in beweging

Programma voor
sportieve spin-off op Zuid

*Het Stadionpark
brengt Zuid in beweging*

Programma voor sportieve spin-off op Zuid

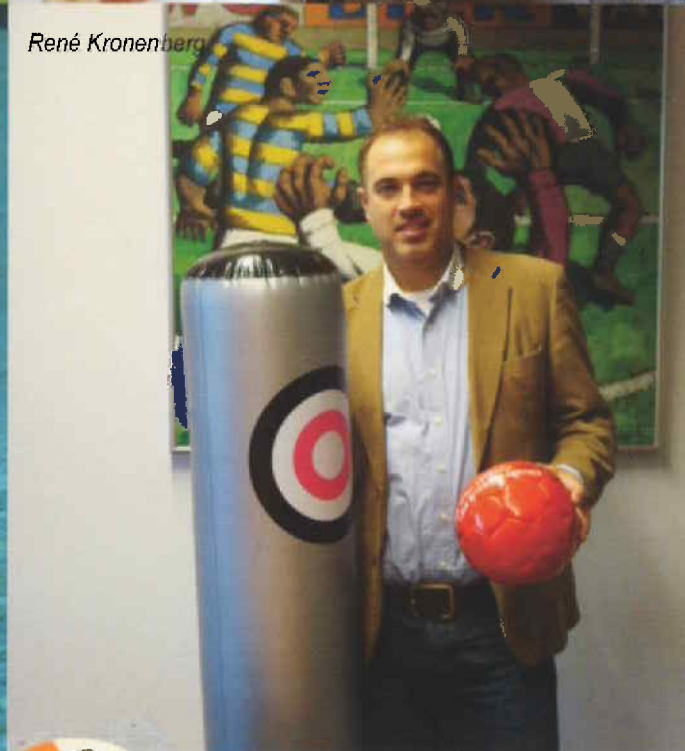
Lucas Bolsius

Dominic Schrijer

Bram van Hemmen

René Kronenberg

Voor u ligt het programma voor sociaal maatschappelijke spin-off van het Stadionpark. Het stadiongebied wordt het boegbeeld van Rotterdam Sportstad en is een kanskaart in het kader van het Pact op Zuid. Een plek met allure waar topsport en breedtesport elkaar ontmoeten. In december 2008 neemt het college een besluit over de gebiedsvisie voor het Stadionpark. Daarbij wordt de spin-off voor Zuid meegenomen als een van de randvoorwaarden.

Ook staat in dit programma hoe we ervoor kunnen zorgen dat bewoners, ondernemers, scholen en sportverenigingen op Zuid kunnen profiteren van de ontwikkelingen in het Stadionparkgebied.

De eerste helft van 2008 hebben we een aantal Sportlabs georganiseerd waarin we u hebben gevraagd hierover mee te denken. Deze bijeenkomsten hebben heel veel ideeën voor de spin-off opgeleverd. In dit boekje vindt u terug welke ideeën we met voorrang gaan uitvoeren en welke verder worden uitgewerkt in 2009.

De belangrijkste uitkomst van de Sportlabs is, dat we op Zuid een sportcultuur willen creëren en dat de ontwikkelingen op het Stadionpark hier een bijdrage aan kunnen leveren. Het Stadionpark brengt Zuid in beweging.

De ideeën van de Sportlabs kunnen we terugbrengen tot drie thema's: een actieve leefstijl, werk en stages en de sportieve schoolcarrière. In dit boekje staan, uitgewerkt per thema, de ambities en projecten om te komen tot een sportcultuur op Zuid. De Sportlabs hebben ook ideeën opgeleverd waar we nog sponsors voor zoeken. Die bieden we begin 2009 aan tijdens een ideeënveiling.

Op basis van de overweldigende hoeveelheid ideeën die tijdens de Sportlabs naar voren kwamen mogen we concluderen dat veel bewoners- en jongerenorganisaties, bedrijven, corporaties, scholen, sportverenigingen en andere organisaties op Zuid zich willen inzetten voor 'Rotterdam Zuid rondom de nieuwe Kuip'. Als al die partijen intensief samenwerken, kunnen we ervoor zorgen dat het Stadionpark Rotterdam Zuid echt in beweging brengt.

We rekenen op uw sportieve steun !

Lucas Bolsius, *wethouder Sport van de gemeente Rotterdam*

Dominic Schrijer, *wethouder Pact op Zuid van de gemeente Rotterdam*

Bram van Hemmen, *portefeuillehouder Sport van de deelgemeente IJsselmonde*

René Kronenberg, *portefeuillehouder Sport van de deelgemeente Feijenoord*

*'Geweldige ervaring voor jongeren
om in dit gebied onderwijs te krijgen
en hun sport te beoefenen'*

Hans den Oudendammer - Directeur Rotterdam Topsport

	Inleiding	6
1	Gebiedsontwikkeling Stadionpark	8
1.1	Ambities voor het gebied	9
1.2	Wat is spin-off?	11
1.3	Gebiedsafbakening	12
1.4	Sportlabs in 2008	13
2	Sportcultuur op Zuid: het nieuwe bewegen	14
2.1	Sportcultuur: een integrale aanpak	15
	Gezonde, groene stad: tegengaan bewegingsarmoede	15
	Sportcultuur: van bewegen naar sporten	16
	Biografie van het bewegen: schoolsportverenigingen	17
	Het nieuwe bewegen: co-mobiliteit	17
2.2	Sportcultuur: wat is er al?	18
	Actieve leefstijl: in beweging komen	18
	Sportieve schoolcarrière: geschoolde skills	22
	Fitness economie: economische bedrijvigheid	34
2.3	Sportcultuur: kansen voor de toekomst	36
	Actieve leefstijl	38
	Sportieve schoolcarrière	42
	Fitness economie	43
3	Uitkomsten Sportlabs: ambities, randvoorwaarden en prioriteiten	44
3.1	Ambities en prioriteiten Actieve leefstijl	46
3.2	Ambities en prioriteiten Sportieve schoolcarrière	48
3.3	Ambities en prioriteiten Fitness economie	49
4	Maatregelen	50
4.1	Maatregelen Actieve leefstijl	51
4.2	Maatregelen Sportieve schoolcarrière	52
4.3	Maatregelen Fitness economie	53
5	Financiën	54
6	Organisatie en communicatie	56

Bijlage: DVD 'Het Stadionpark brengt Zuid in beweging' met weergave van de Sportlabs, geparkeerde ideeën, verslagen Sportlabs

*'Het is hot...
het wordt hot en...
je moet erbij zijn!'*

René Kronenberg - Deelgemeente Feijenoord

Op 24 april 2007 heeft B&W de bestuursopdracht Stadionpark vastgesteld. De ambitie van het college is om van het Stadionpark het brandpunt te maken voor Rotterdam Sportstad. Daarvoor is opdracht gegeven een gebiedsvisie op te stellen. Belangrijke ingrediënten zijn de komst van een 400 meter ijsbaan, het moderniseren van sportcomplex Varkenoord en Park de Twee Heuvels, uitbreiding van het Topsportcentrum, versterking van bedrijventerrein Stadionweg en het faciliteren van een nieuw voetbalstadion.

Het Stadionpark wordt ook een gebied met internationale uitstraling. De te bouwen accommodaties zijn straks van uitstekende kwaliteit. De gebiedsontwikkeling geeft de ruimte aan vernieuwingen op het gebied van onderwijs, sport en bedrijvigheid.

Eén van de deelluitwerkingen is het opstellen van een plan van aanpak voor de spin-off van het Stadionpark. Een werkgroep van de diensten OBR, JOS, S&R, deelgemeente IJsselmonde en Feijenoord is hier, onder leiding van het Pact op Zuid, mee aan de slag gegaan. Hoe kunnen bewoners uit de omliggende wijken profiteren van de gebiedsontwikkeling? Tijdens een uitgebreid traject met sportverenigingen, diensten, corporaties, scholen, de deelgemeenten en bewonersorganisaties kwam al snel naar voren dat het Stadionpark Rotterdam Zuid in beweging brengt. Spin-off vertaalde zich naar het realiseren van een sportcultuur op Zuid. Rotterdam Sportstad beperkt zich zo niet alleen tot het Stadionpark, maar krijgt uitstraling naar de hele omgeving.

De vraag in hoeverre er al sprake is van een sportcultuur op Zuid beantwoorden Henk Oosterling en Ans Stolk na hun analyse van de sportcultuur op Zuid in *hoofdstuk 2*. Hoe

staat het met sportieve voorzieningen in de wijken op Zuid en wat kan er in de toekomst aan sportieve infrastructuur worden toegevoegd. Deze analyse laat zien waar we kunnen aanhaken als we sporten op Zuid een belangrijke rol willen geven, als we willen dat talent zich ontwikkelt en als we topsport en breedtesportruimte willen geven.

In *hoofdstuk 3* is te lezen welke ambities er zijn geformuleerd tijdens de Sportlabs en welke prioriteiten zijn gesteld. *Hoofdstuk 4* geeft een overzicht van de maatregelen. Het realiseren van een sportcultuur op Zuid heeft alles te maken met een sportieve omgeving, sportief onderwijs, een actieve leefstijl in de wijken en met de kansen die zich op het Stadionpark zelf voordoen. Dit kan niet los worden gezien van de route die de vier grote steden volgen in de aanloop naar 2016, als Nederland Sportland. Dan wordt bekeken of Nederland zich kandidaat kan stellen voor de Olympische Spelen in 2028, Nederland moet dan topsporters kunnen opleiden en accommoderen. Dit plan voor spin-off past binnen de kaders van het Olympisch Plan 2028 dat door de gemeente Rotterdam is omarmd en draagt bij aan de inhoud van de nieuwe Sportvisie 2016 die straks in Rotterdam wordt ontwikkeld.

Het Stadionpark is belangrijk voor de sportcultuur op Zuid en tegelijkertijd zorgt sportcultuur in de wijken voor draagvlak voor de gebiedsontwikkeling op het Stadionpark. In dit spin-off programma staan ook de randvoorwaarden. Door rekening te houden met deze voorwaarden hebben de omliggende wijken profijt van de sportieve versterking op het Stadionpark en levert deze unieke plek een bijdrage aan het sportieve klimaat in de aanloop naar Nederland Sportland in 2016.

1 Gebiedsontwikkeling

Stadionpark

*'Als we verder durven dromen,
zien we mogelijkheden om in 2028
de Olympische Spelen naar Nederland
te halen*

Lucas Bolsius - Wethouder Financien, Sport en Buitenruimte

*De spin-off van het Stadionpark is het totaaleffect van
de gebiedsontwikkeling Stadionpark waar
(jonge) bewoners op Zuid profijt van hebben:
onderwijs gericht op (top-)sport,
sporten in het basisonderwijs, (sportieve) stageplaatsen,
nieuwe werkgelegenheid en
stimuleren van bewegen en sport in de wijken.*

1.1 Ambities voor het gebied

Ambities

Het Stadionpark wordt een dynamische plek met allure, het boegbeeld voor Rotterdam Sportstad. Enkele ingrediënten daarvoor zijn al in het gebied aanwezig: het (op korte termijn uit te breiden) Topsportcentrum, de (te vernieuwen) sportvelden en de keuze van de gemeente om er een 400 meter ijsbaan te vestigen. Daarnaast wil Stadion Feijenoord NV in de directe omgeving van de huidige Kuip een nieuw stadion vestigen dat aan de meest moderne standaards van zowel voetbal als evenementen zal gaan voldoen.

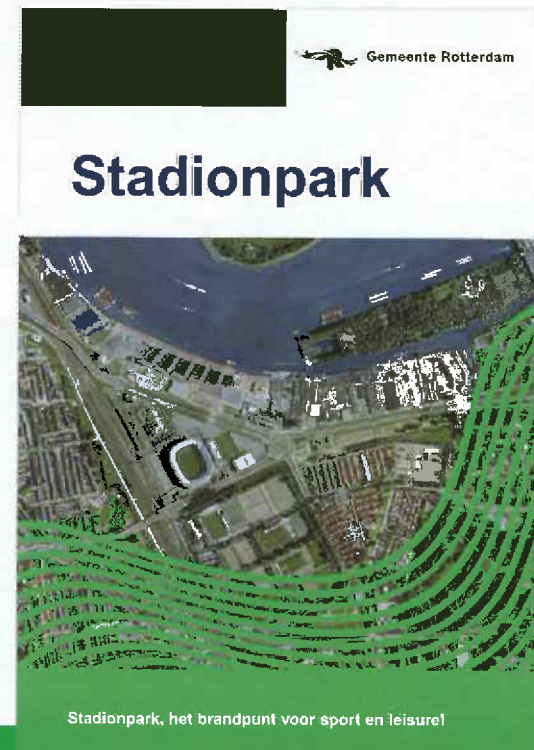
De ambities voor het gebied als geheel zijn in zes items geformuleerd:

- 1. Voor het Stadionpark wordt het thema 'sport en leisure' verder uitgebouwd;**
- 2. Het sportcluster Varkenoord accommodeert straks een volledige sportcarrière; zowel voor actieve sporters die talentvol zijn, als voor mensen die een sportopleiding willen volgen;**
- 3. Stadionpark: meer dynamiek en intensiever ruimtegebruik zodat het Stadionpark een volwaardig onderdeel van de stad wordt;**
- 4. Stadionpark: naast sport ook werken, wonen, betere ontsluiting via openbaar vervoer en structurele oplossingen voor verkeer en parkeren;**
- 5. Spin-off niet alleen op het gebied van werkgelegenheid maar ook op het gebied van onderwijs en stageplaatsen;**
- 6. Het Stadionpark is een imagobepalende plek voor Rotterdam Sportstad.**

De bepalende factor

Zonder twijfel is de locatie voor De Nieuwe Kuip de meest bepalende factor bij de op te stellen gebiedsvisie. Niet alleen vanwege de kans om een nieuw icoon aan Rotterdam toe te voegen, maar ook vanwege de mogelijkheid om middels De Nieuwe Kuip een grootschalige stedelijke ontwikkeling in gang te zetten. De Nieuwe Kuip kent 80.000 zitplaatsen en wordt ontwikkeld als multifunctionele accommodatie waardoor Rotterdam weer een grote speler op het nationale en internationale toneel wordt.

Bereikbaarheid is in het verlengde van deze ambitie een wezenlijk, structureel op te lossen vraagstuk. De meerwaarde van oplossingen op dit terrein is met name ook gelegen in het feit dat daarmee de basis wordt gelegd om het totale gebied als een nieuw stedelijk knooppunt te ontwikkelen. De ontwikkeling van het Stadionpark is feitelijk niet zozeer het zoeken van een locatie voor De Nieuwe Kuip, maar juist de ultieme opgave van gebiedsontwikkeling.

Er zijn drie gebiedsmodellen uitgewerkt in 2008. Deze modellen moeten eind 2008 leiden tot een voorkeursmodel voor de gebiedsontwikkeling.

1 Model Stadionpark

Een 'compacte knoop' tussen sportcomplex Varkenoord en de rivier.

De ligging aan het spoor wordt optimaal benut. Het nieuwe stadion komt naast de oude Kuip en vormt hiermee én met de kunstijsbaan en het Topsportcentrum een cluster. Leisure, winkels, kantoren en woningen krijgen beperkte ruimte. Het oude stadion kan herontwikkeld worden. Een breed viaduct over het spoor verbindt Hillesluis met het Stadionpark. Als de trainingsaccommodatie van Feyenoord (BVO, jeugd en amateurs) elders gesitueerd wordt kan de breedtesport goed geaccommodeerd worden. In de rest van het gebied wordt het rustige, groene karakter versterkt. Park De Twee Heuvels en de IJsselmondse Kreek worden aangepast zodat er meer ruimte ontstaat voor waterberging en schoner water. Het Eiland van Brienenoord blijft een groene oase.

2 Model United

Een 'bandstadontwikkeling' op Zuid.

Langs en boven het spoor komt een gemengd stedelijk gebied. De NS-haltes Lombardijen, Stadion en Parkstad krijgen een belangrijke rol en het nieuwe stadion wordt omringd door woningbouw. De oude en de nieuwe Kuip, de kunstijsbaan en het Topsportcentrum liggen aan het nieuwe spoorpark, een stedelijke openbare ruimte bovenop de spoorzone tussen Lombardijen en de Rosestraat. Door het spoor te overkappen en te overbruggen worden Feijenoord en IJsselmonde aan elkaar geschakeld. Er is veel ruimte voor een winkel- en leisurecentrum, kantoren en een groot aantal woningen. De rest van het gebied kan rustig en groen blijven. Het lukt het in dit model niet om de breedtesport volledig te accommoderen en ook de trainingsaccommodatie van Feyenoord dient elders een plek te krijgen.

3 Model Maas

Een bruisende 'waterfrontontwikkeling' aan de rivier.

Langs de Nieuwe Maas komt een gemengd stedelijk gebied, met de nieuwe Kuip aan het water. De oude Kuip wordt onderdeel van een ontwikkelingscluster bij het NS-station Stadionpark. Tussen het treinstation en de Maas komt een prominente langzaam verkeer as. Langs de lijn Marathonweg/Stadionweg is plaats voor de oude en de nieuwe Kuip, de kunstijsbaan en het Topsportcentrum, aangevuld met leisure, winkels, kantoren en woningbouw. Feyenoord en IJsselmonde komen overtuigender aan de Maas te liggen. De nieuwe Kuip komt deels in het water en daarmee in het stroomgebied van de Nieuwe Maas. Wellicht is het noodzakelijk de vorm van het Eiland van Brienenoord aan te passen. Voor de bedrijven langs de Stadionweg wordt een andere locatie gezocht. De breedtesport kan prima geaccommodeerd worden in een groot sportcluster op Varkenoord, inclusief de trainingsaccommodatie van Feyenoord.

1.2 Wat is spin-off

De spin-off van het Stadionpark is het totaal effect van de gebiedsontwikkeling Stadionpark waar (jonge) bewoners op Zuid profijt van hebben: onderwijs gericht op (top-)sport, sporten in het basisonderwijs, (sportieve) stageplaatsen, nieuwe werkgelegenheid en stimuleren van bewegen en sport in de wijken.

Aan bestuurders is gevraagd wat zij verstaan onder spin-off van het Stadionpark. Voor de economie denken zij daarbij aan:

- Het Stadionpark als centrum van de vrijetijdseconomie met grootstedelijke allure.
- De gemeente neemt het voortouw en investeert (samen met andere partijen) in het gebied;
- Versterking en ontwikkeling van bestaande bedrijfsterreinen (Noorderhelling en Stadionweg). Nieuwe ondernemers worden gestimuleerd zich hier te vestigen;
- Koppeling van werk en stages voor mensen uit Rotterdam Zuid aan de groeiende bedrijvigheid.

Bij spin-off die vooral de bewoners ten goede komt, denken bestuurders aan:

- Mogelijkheid een volledige sportcarrière te volgen in Rotterdam Zuid;
- Meer diversiteit in werkgelegenheid;
- Oplossen van parkeeroverlast tijdens evenementen;

- Verbeterde bereikbaarheid door beter openbaar vervoer;
- Beperking geluidsoverlast en luchtvervuiling;
- Verbetering (verkeers-)veiligheid;
- Ontmoetingsplekken in de buitenruimten;
- Gebouwen en schaatsbaan onder architectuur gebouwd;
- Verbetering horeca-aanbod;
- Aanleg van een vitaal sportcluster Varke Noord;
- Betere bereikbaarheid van het sportcluster, met name vanuit Feijenoord.

Vanuit het onderwijs en de Norm op Zuid (ten behoeve van jongeren):

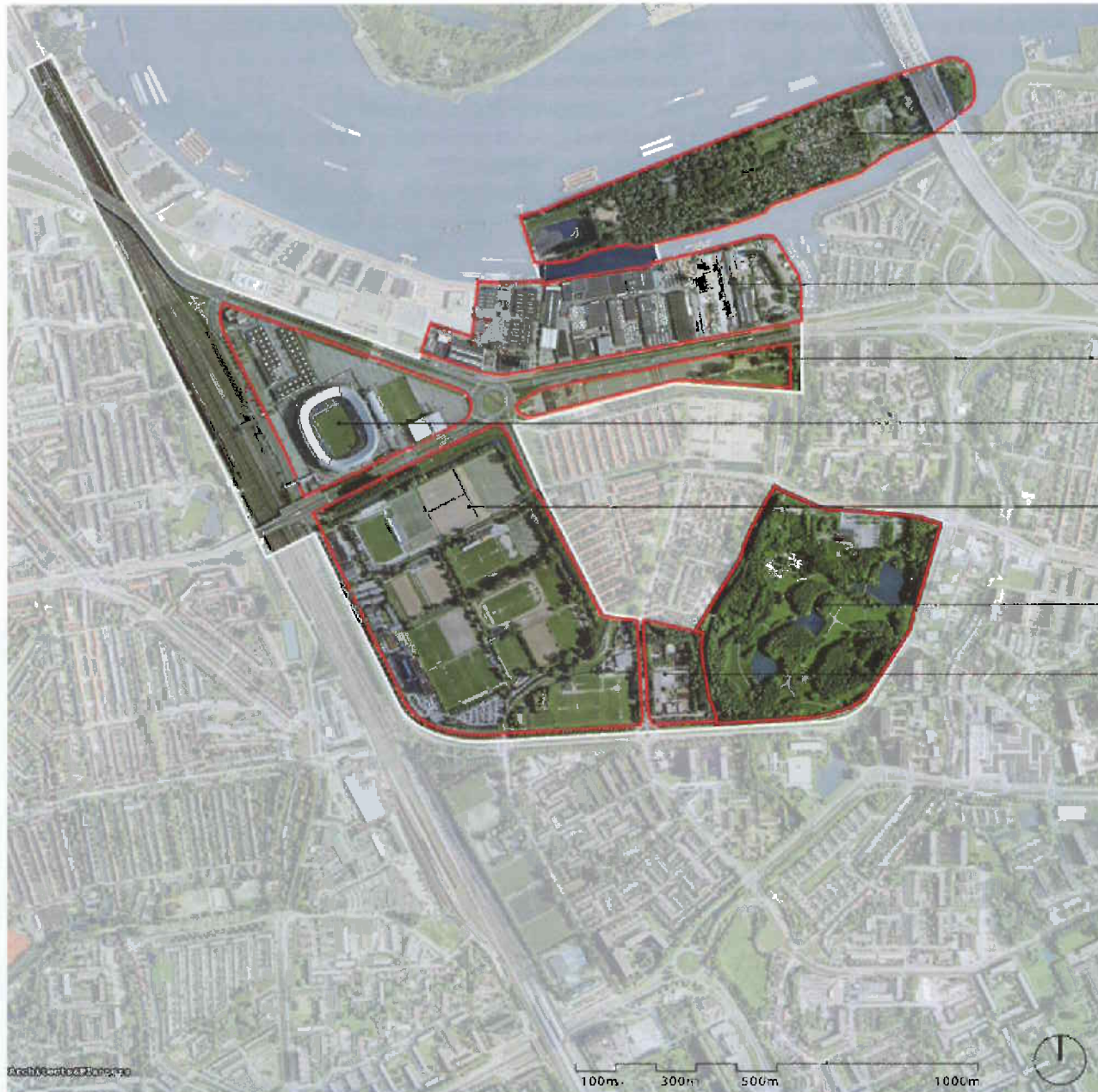
- Kansen voor de jeugd vergroten;
- Verbetering van de kwaliteit van het onderwijs op Zuid;
- Meer sportbeleving op de scholen van Zuid.

Vanuit de breedtesport denkt men aan:

- Versterking van de breedtesport door betere faciliteiten;
- Versterking sportverenigingen.

1.3 Gebiedsafbakening

Eiland van Brienoord 21,43 ha

Bedrijventerrein Stadionpark 18,65 ha

Noorderhelling 4,23 ha

Stadiondriehoek 14,64 ha

Varkenoord 40,19 ha

park De twee heuvels 24,48 ha

scholenlocatie 3,68 ha

water 1,64 ha

infrastructuur 32,91 ha

plangebied 161,89 ha

1.4 Sportlabs in 2008

De werkgroep spin-off heeft gekozen voor de volgende werkwijze:

Kick-off

In februari 2008 vond een startbijeenkomst plaats, bedoeld voor de betrokken ambtenaren van de verschillende gemeentelijke diensten, bestuurders van de gemeente Rotterdam, externe deskundigen, corporaties, medewerkers en bestuurders vanuit het onderwijs en de sport, medewerkers en bestuurders van de deelgemeenten Feijenoord en IJsselmonde. Tijdens deze bijeenkomst werden doelen en ambities van de spin-off vastgesteld.

Eerste Sportlab

Op 3 april werd het eerste Sportlab georganiseerd: een werkbijeenkomst met professionals en bewoners en ondernemers waarbij het ging om het bediscussiëren en aanscherpen van de doelstellingen. Er werd een indeling gemaakt op drie thema's: het aanmoedigen van een actieve leefstijl, het zorgen voor werk en stages voor jongeren op Zuid en het mogelijk maken van een sportieve sportcarrière in het Stadionparkgebied.

Vervolg labs

Vervolgens zijn er in mei kleinschaliger Sportlabs georganiseerd voor verschillende doelgroepen: met jongeren, bewonersorganisaties, ondernemers, sportverenigingen en onderwijsinstellingen.

Tijdens deze bijeenkomsten werden de doelen van de spin-off door professionals en bewoners vertaald naar concrete projecten. Zo kon een nog bredere groep meedenken over het creëren van een positieve spin-off voor de bewoners van Zuid.

Slotbijeenkomst Sportlabs

Bij het laatste Sportlab in juni konden vertegenwoordigers van gemeente, deelgemeenten, bewonersorganisaties, onderwijsinstellingen en ondernemers uit het gebied rond het Stadion prioriteiten aangeven. Ze stelden per thema een top drie met ambities en een top drie met maatregelen samen. De opdracht was dit zo concreet mogelijk te doen: wanneer kan een maatregel gerealiseerd worden en wat kost het?

Daarnaast is een traject in gang gezet om, samen met de betrokken onderwijsinstellingen invulling te geven aan een sportieve schoolcarrière op het Stadionpark. Het startschot daarvoor werd gegeven tijdens de Zuid Pakt Uit Week op 18 september 2008.

Begin 2009 vindt een 'ideeënveiling' plaats waar organisaties en ondernemers een maatregel kunnen adopteren om uit te (laten) voeren.

Bijeenkomsten met alle betrokkenen.

2 Sportcultuur op Zuid: het nieuwe bewegen

*'We zullen in staat zijn
de sportcultuur van Rotterdammers
te veranderen'*

Bram van Hemmen - Deelgemeente IJsselmonde

In dit hoofdstuk wordt een strategie uiteengezet om de komende acht jaar in het kielzog van de ontwikkeling van het Stadionpark een sportieve infrastructuur op Zuid te realiseren. De kansen die deze ontwikkeling aan de omliggende deelgemeenten biedt, worden in het concept Sportcultuur met behulp van becommentarieerde kaarten schetsmatig aangegeven. De ideeën sluiten aan bij de uitgangspunten van Pact op Zuid (uitvoering, versnelling, integraliteit) en bij grootstedelijke programma's zoals Gezonde Stad, Normering buitenspeelruimte

2005, Groen & Speelruimten Advies, Actieprogramma Voeding en Beweging, Kindvriendelijke Wijken en Meer Leertijd voor Kinderen. De doelstellingen en inzichten van Sportstad Rotterdam worden doorvertaald en de inzet van wooncorporaties wordt met al deze overheidsinspanningen vervlochten. Er wordt getoond hoe de huidige programma's en initiatieven op alle terreinen (inclusief de veiligheidsaanpak) geïntegreerd en gefaseerd verknoopt kunnen worden. Het motto 'schoon, heel en veilig' krijgt vanuit de gezondheidsproblematiek een nieuwe invulling.

2.1 Sportcultuur: een integrale aanpak

Sportcultuur brengt Zuid in beweging. Sport wordt tot cultuur verheven. De bewegingsarmoede, zo kenmerkend voor vele groepen bewoners van Zuid, wordt positief aangepakt. Menig rapport benadrukt de noodzaak om via positieve, kleinschalige stimulansen in het dagelijkse leven mensen in beweging te brengen. Voorlichtingscampagnes hebben in het verleden weinig uitgehaald. Door te sporten krijgt zo'n positieve aanpak handen en voeten, maar pas als het bij mensen tussen de oren zit is er sprake van een sportcultuur.

Als we de kansen die er liggen, reëel willen inschatten dan moeten we weten wat er op dit moment op Zuid al gebeurt. Dit wordt in hoofdstuk 2.2. *Sportcultuur op Zuid: wat is er al?* met behulp van kaarten aangegeven. Ook hier ligt de nadruk op fysiek (pleinen, hallen, zalen, velden), maar ook komen instituten, verenigingen, bedrijven en last but not least mobiliteit aan de orde. Een gerichte lezing van de kaarten verduidelijkt waarop in de nabije toekomst kan worden ingezet om het bewegen en sporten op Zuid te versnellen.

In het verlengde van de inventarisaties liggen de plannen voor de verschillende gebiedsontwikkelingen op Zuid. Naast het Stadionpark zullen er de komende jaren nog een aantal worden uitgevoerd. Vandaar dat in deze integrale visie de verschillende fysieke gebiedsontwikkelingen op Zuid zijn opgenomen. Dit wordt in hoofdstuk 2.3 *Sportcultuur: kansen voor de toekomst* behandeld. Hier worden mogelijkheden verbonden met de prioriteiten die door de verschillende groepen betrokkenen in de labs zijn geformuleerd. Zo verschijnen de contouren voor een strategische aanpak om op Zuid een sportcultuur uit te rollen.

Gezonde, groene stad: tegengaan bewegingsarmoede

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voor jongeren onder de 18 jaar ligt op een uur matig intensieve lichamelijke activiteit per dag. Voor volwassen (18-55 jaar) ligt de norm op minstens een half uur per dag. Het onderzoek Gezonde ROC's en Beweging leert dat 54% van de leerlingen niet aan deze norm voldoet. Dat geldt nog meer voor meisjes dan jongens, respectievelijk 59% en 41%. Er zijn geen verschillen naar etniciteit. Als we een sportcultuur willen vestigen, dan mogen we onze ogen niet sluiten voor twee problemen: overgewicht/zwaarlijvigheid (obesitas) en de luchtkwaliteit in Rotterdam. De fysieke en economische impact van deze problemen is enorm. Zo leven Rotterdammers door de slechte luchtkwaliteit een jaar minder en is 5% van de totale sterfte het gevolg van overgewicht. In Nederland heeft 40% van de volwassenen overgewicht en is 10% zwaarlijvig. Op nationale schaal lopen de indirecte kosten door overgewicht en vetzucht - bijvoorbeeld door ziekte-

verzuim - op tot een half miljard en directe ziektekosten tot twee miljard.

Rotterdam werkt daadkrachtig aan deze problemen. Het actieplan Energie in balans van oktober 2005 wil in 2010 het aantal volwassenen met overgewicht gestabiliseerd en het aantal kinderen verminderd hebben. In Rotterdam is ongeveer 1 op de 6 kleuters ziekmakend dik en 1 op de 4 leerlingen uit de brugklas van het voortgezet onderwijs heeft overgewicht. De Jeugdmonitor Rotterdam (JMR)¹ toont significante verschillen met landelijke cijfers:

	Rotterdam jongens	Rotterdam meisjes	Nederland jongens	Nederland meisjes
Groep2 (JMR 2004/05)	15%	19%	11%	15%
VO1 (JMR 2005/06)	19%	27%	16%	16%
VO3 (JMR 2005/06)	22%	21%	16%	18%

¹ <http://www.jeugdmonitorrotterdam.nl/smartsite229.dws?goto=2156811&style=7101>

Overgewicht terugdringen begint bij positief en systematisch bestrijden van de bewegingsarmoede. Duurzaam bewegen krijgt sociaal-cultureel zijn beslag in een systematische sportbeoefening. Sportief bewegen is onontbeerlijk voor een gezonde levensstijl.

Een sportieve levensstijl is gebaat bij frisse lucht. Intensieve automobiliteit in de stad en de wijken werkt daar niet aan mee. Het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en fijnstof is in de Stadsvisie 2030 vertaald in de aanbeveling om van Rotterdam in 2030 de minst CO₂ uitstotende stad te maken. Rotterdam heeft zich bij Clinton Climate Initiative aangesloten en vertaalt dit in Rotterdam Climate Proof door naar zijn waterbeheersingsbeleid. Vanuit het ROC is in samenwerking met Rotterdam Sportsupport een energieproject voor sportverenigingen in voorbereiding. Het ecologische concept Cradle to Cradle (C2C) is onderschreven en 2008 is het Groenjaar. Kortom, het besef dat een sportstad ook een gezonde stad moet zijn, is alomtegenwoordig.

Sportcultuur: van bewegen naar sporten

Wat maakt bewegen tot sporten, en sporten tot cultuur? Ex-Feyenoord speler Ben Wijnstekers vatte het in één van de Sportlabs als volgt samen: *Uit school komen, tas in de hoek gooien en doorrennen naar buiten om te voetballen!* Dat is wellicht de meest concrete invulling van sportcultuur: je leeft voor je sport. Voor slechts een klein deel van de jongeren zal dit tot een voetbalcarrière als die van Ben Wijnstekers leiden. Een groter deel zal, gemotiveerd door de bewegingscultuur op straat, terechtkomen in de wellness industrie, het sportmanagement of op een andere plek in de economie rond het sporten. Als sportmanager of fysiotherapeut, als ondernemer of werknemer bij een bedrijf dat zich op sportactiviteiten richt of als beheerder of programmeur van de sportaccommodaties. Al deze sportgerelateerde carrières beginnen bij plezier in bewegen.

We onderscheiden intensief bewegen (sporten) en normaal bewegen (wandelen, traplopen en fietsen) en spreken over ongeorganiseerde en georganiseerde sporten. Het overgrote deel van de jongeren begint spelend in de openbare ruimte te bewegen. Eerst lopen en fietsen ze naar school, later gaan ze wellicht skatend of free runnend. Ze krijgen gymlessen op school en een klein deel sluit zich aan bij een sportvereniging. Het percentage kinderen op Zuid dat beweegt en sport is op dit moment kleiner dan in andere delen van Rotterdam. En Rotterdam blijft achter bij andere grote steden. Op Zuid zijn er relatief gezien bijzonder weinig sportverenigingen.

	Inwonertal	Sportverenigingen
Deelgemeente Charlois	64.000	42
Deelgemeente IJsselmonde	59.000	34
Deelgemeente Feijenoord	70.000	7
Rotterdam Zuid	193.000	83
Ridderkerk	45.000	63
Eindhoven	200.000	270

Het verenigingsleven is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Ze ontwikkelen er immers niet alleen sportieve, maar ook sociale vaardigheden. Sport biedt jongeren een kleinschalig model van de samenleving. Sportief gedrag vereist respectvolle omgang met spelregels en tegenstanders. Een sportieve levenshouding verhoogt de kans op respectvol gedrag jegens andere mensen en groepen in de openbare ruimte.

Primair voor een sportcultuur is het besef dat sportiviteit en beweging in het dagelijks leven voorop staat. Niet alleen tijdens het sporten maar ook op straat, op school en tijdens het werk. Deze houding maakt samenleven een stuk flexibeler. Zodra bewegen tussen de oren zit, begint een sportcultuur ook sociaal kapitaal op te brengen. Versterking van de sociale cohesie en het culturele leven vergroot het woongenot. Dit brengt de selectieve migratie wellicht tot aanvaardbare proporties terug. Zo rendeert het sociale en culturele kapitaal uiteindelijk economisch.

Sportcultuur is een breed begrip. Voor veel mensen houdt dit in dat zij bewust met hun energie omgaan en dat zij soms eerder de fiets pakken dan de auto. De meeste ouders beseffen dat ze hun eigen lichaam en dat van hun kinderen bewuster moeten voeden. Voor sommigen staat het leven helemaal in het teken van sporten, al dan niet in verenigingsverband. Een sportcultuur kent dus een spectrum van activiteiten dat breed uitwaaiert: van fysieke topsport naar digitale Wii games, van georganiseerd bewegen in sportverenigingen en sporthallen naar het ongeorganiseerd bewegen in de openbare ruimte. Sport versterkt de persoonlijke ontplooiing van het individu en brengt door het vrijwilligerswerk, door samen te spelen en skills te cultiveren ook sociaal en cultureel kapitaal op. Zo krijgt het aankweken van een gezond lichaam maatschappelijke impact. Niet voor niets definieert de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) gezondheid als een toestand van lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden. Kortom, gezond bewegen, gezond verstand en respectvol gedrag zijn de sleuteltermen van een sportcultuur.

Biografie van het bewegen: schoolsportverenigingen

Sportcultuur omvat jong en oud. Dat er in een Rotterdamse sportcultuur niettemin nadrukkelijk op jongeren wordt ingezet heeft een specifieke reden. Als enige van de vier grote steden vergrijst Rotterdam niet, maar zij verjongt. Het percentage overgewicht en vetzucht zijn onder de Rotterdamse jongeren hoger dan elders. Deelname aan sportclubs en sportverenigingen ligt lager. Om deze deelname te verhogen moet niet alleen het gat tussen ongeorganiseerd bewegen in de wijk en de sportverenigingen gedicht te worden, ook is een versoepeling van de overgang van bewegen naar systematisch sporten binnen het onderwijs vereist. Het begin is er: een aantal scholen op Zuid heeft een samenwerking met sportverenigingen gerealiseerd via de schoolsportvereniging. Vanuit deze schoolsportverenigingen kan er ook aandacht worden besteed aan talentherkenning, zodat talentvolle jongeren kunnen gaan doorgroeien.

Het nieuwe bewegen: co-mobiliteit

Om de sportieve doelstelling van Pact op Zuid te halen zijn ingrepen nodig die jongeren en ouderen in staat stellen om op eigen wijze invulling aan deze doelstelling te geven. Hoe breed we sportcultuur ook definiëren, de kerngedachte is simpel: het ontwikkelen van een mentaliteit en levenshouding waarin bewegen vanzelfsprekend en sporten een uitdaging is. Integrale sportbeoefening versterkt een integrerende stadscultuur. Het sociale en culturele kapitaal dat op straat, op school en in de verenigingen wordt gegenereerd zal zich uiteindelijk fysiek en economisch terugbetalen: het maakt de straat levendiger en daardoor veiliger, en vergroot het plezier naar school te gaan. Dit sociale en culturele kapitaal komt tot uitdrukking in de slogan: na automobiliteit, nu co-mobiliteit, samen bewegen op Zuid.

2.2 Sportcultuur: wat is er al?

De sportcultuur op Zuid wordt op drie terreinen geïnventariseerd:

- Actieve leefstijl: in beweging komen
- Sportieve schoolcarrière: geschoolde skills
- Fitness economie: economische bedrijvigheid

Actieve leefstijl: in beweging komen

In een actieve leefstijl is bewegen, ongeorganiseerd of georganiseerd, een must. Jongeren en ouderen lopen, fietsen en joggen in de openbare ruimte, sporten in verenigingsverband, bewegen in fitnessclubs of bij een fysiotherapeut. Dit alles gebeurt individueel of met anderen. Waar is dat op Zuid allemaal mogelijk?

Er kan binnen of buiten (in de openbare ruimte) worden bewogen en gesport. Op Zuid worden sportcomplexen door de gemeente beheerd, sportcentra werken op commerciële basis. Naast deze indoor sportaccommodaties bestaat er een 'wellness' sector die naadloos aansluit bij een actieve leefstijl. Daarin worden welzijn, gezondheid en fitness op allerlei manieren aangeboden: fitness naast yoga en cursussen spirituele vorming naast kuren in een sauna. Skaten, squashen of tennissen op commerciële banen vraagt om sportmaterialen waaraan de retail met sportgerelateerde producten en diensten tegemoet komt. Zo is de verscheidenheid van een sportcultuur af te lezen aan het spectrum van producten dat in deze wellness sector voorhanden is.

Kaart 1: fysieke infrastructuur actieve leefstijl

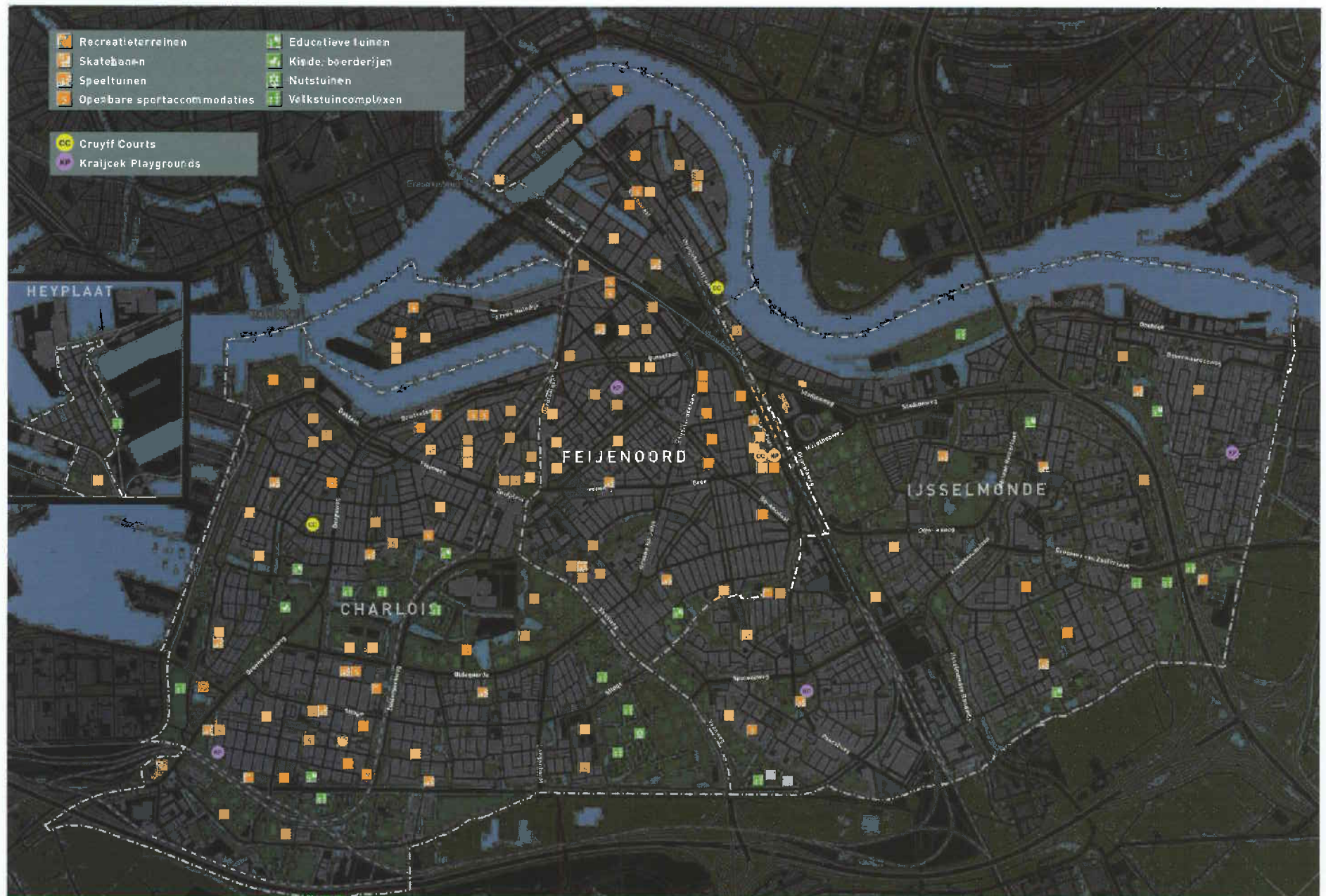
Rond de indoorfaciliteiten liggen verspreid door de wijken in de publieke ruimte velden, parkjes en pleinen waar ongeorganiseerd, samen met anderen en individueel, wordt bewogen en gesport. Naast speeltuinen en van toestellen voorziene speelpleinen vinden we er ook skatebanen. In het Zuiderpark was skaten en joggen al mogelijk, maar na de renovatie kan er worden geklommen en in kano's worden gevaren. Er zijn nu ook gameroutes - door digitale opdrachten ondersteunde parkoersen - aangelegd. Sportcomplexen in het Zuiderpark hebben wat ruimte ingeleverd, maar er zijn Wetervelden bijgekomen die intensiever bespeeld kunnen worden dan gewone velden. Er ligt nu een door water omringd Avontureneiland waarlangs promenades voor skaters en fietsers lopen en dat bebouwd is met piramides. De steile kanten bieden gelegenheid voor allerlei spee activiteiten.

In de wijken liggen Cruyff Courts (CC) en Krajicek Playgrounds (KP). Tot nu toe zijn er verspreid over heel Zuid 3 CC's en 5 KP's. De CC's blijken minder soepel te functioneren dan de KP's. Je kunt er alleen voetballen op kunstgras. Verlichting, beheer en programmering ontbreken. Bij de KP's is er 9 uur in de week beheer en kunnen de veldjes voor meerdere sporten worden gebruikt.

Voor bewegen en sporten zijn -in de brede context van De Gezonde Stad- groenvoorzieningen en groenactiviteiten belangrijk. Het gebrek aan tuinen en kinderboerderijen in kinderrijke buurten als Feijenoord, Hillesluis en Bloemhof valt dan direct op. Op de ranglijst van basale groenvoorzieningen bungelen De Tarwewijk, Bloemhof en het Noordereiland helemaal onderaan. Feijenoord, Carnisse Vreewijk, Hillesluis, Zuidplein, Afrikaanderwijk en Oud-IJsselmonde en Katendrecht horen bij de middenmoot. De Wielewaal heeft het meeste groen, gevolgd door Groot-IJsselmonde en de Beverwaard.

Kaart 2: fysieke infrastructuur actieve leefstijl

Sportieve schoolcarrière: geschoolde skills

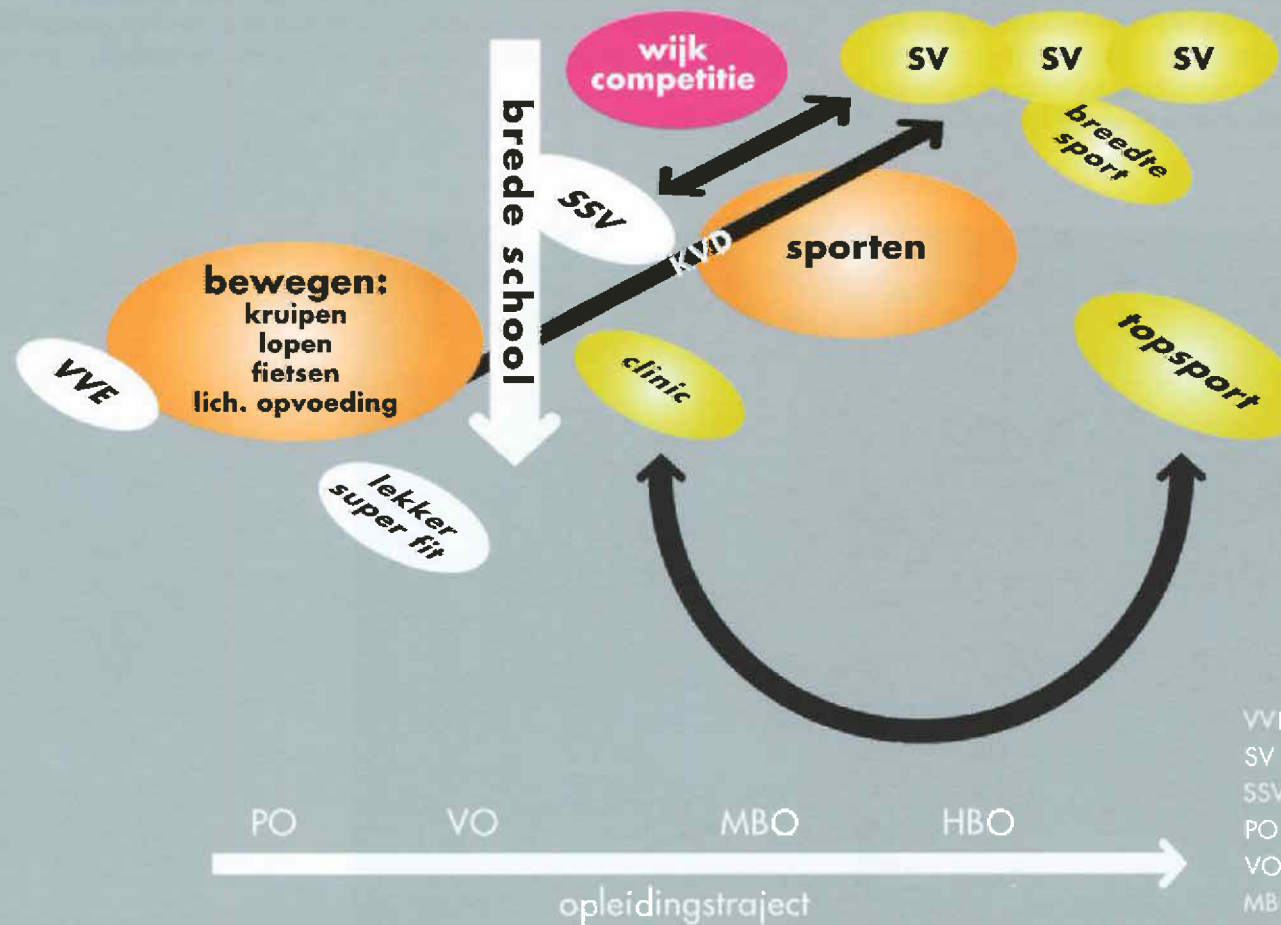

Actief bewegen begint bij de Vroeg- en VoorSchoolse opvang (VVS). Voor de meeste kinderen volgen dan de gymlessen op de basisschool, maar het leidt bij weinig jongeren tot een lidmaatschap van een sportvereniging. Toch is de breedtesport de humuslaag voor de topsport. Hoe kan de breedtesport worden teruggebracht op Zuid?

De rol van de schoolsportverenigingen

Bekende topsporters geven op scholen regelmatig clinics. Het is zaak het enthousiasmerende effect dat daarvan uitgaat, te bestendigen. Om de breedtesport te versterken - en o.a. de basis voor de topsport te verbreden, is Rotterdam Sportsupport in het leven geroepen. Naast een probleemoplossende aanpak ondersteunt zij clubs in het oppakken van een rol in wijk- en schoolprogramma's. In dit verband zijn op diverse scholen in het kader van het Lekker Fit programma Schoolsportverenigingen (SSV) opgericht. Dit is een concept waarbij als het kind niet naar de vereniging gaat de vereniging naar het kind komt. Na een kennismakingstraject worden kinderen volwaardig lid maar blijven trainen in of bij de school. Leerlingen kiezen uit de sporten - drie tot zes - die daarin worden aangeboden. Via de SSV kan een kennismaking (K) met een sport worden verdiept (V). Leerlingen ontdekken hun talenten en kunnen door ontwikkeling van skills doorstromen (D) naar de sportverenigingen, het sportgerelateerde beroepsonderwijs en daarbinnen mogelijk naar Voortgezet Onderwijs en HBO die zich op topsport toeleggen. Rotterdam Sportsupport organiseert en faciliteert de schoolsportvereniging, is partner voor de combi-banen van de vakdocenten en organiseert de verbinding tussen de scholen en de sportverenigingen.

biografie van het bewegen: **sportieve schoolcarriere**

bron: RVMS

VVE = voor- en vroegschoolse educatie
SV = sportvereniging
SSV = schoolsportvereniging
PO = primair onderwijs
VO = voortgezet onderwijs
MBO = middelbaar beroepsonderwijs
HBO = hoger beroepsonderwijs
KVD = kennismaken, verdiepen, doorstromen

Sportverenigingen blijven een belangrijke rol spelen in het bewegen van het kind. Op het moment dat kinderen een bewuste keuze hebben gemaakt voor een tak van sport moeten zij hun talenten op hun eigen niveau kunnen ontwikkelen binnen een sportclub. De Sportclub van de toekomst krijgt op het Stadionpark de ruimte om zich te ontwikkelen.

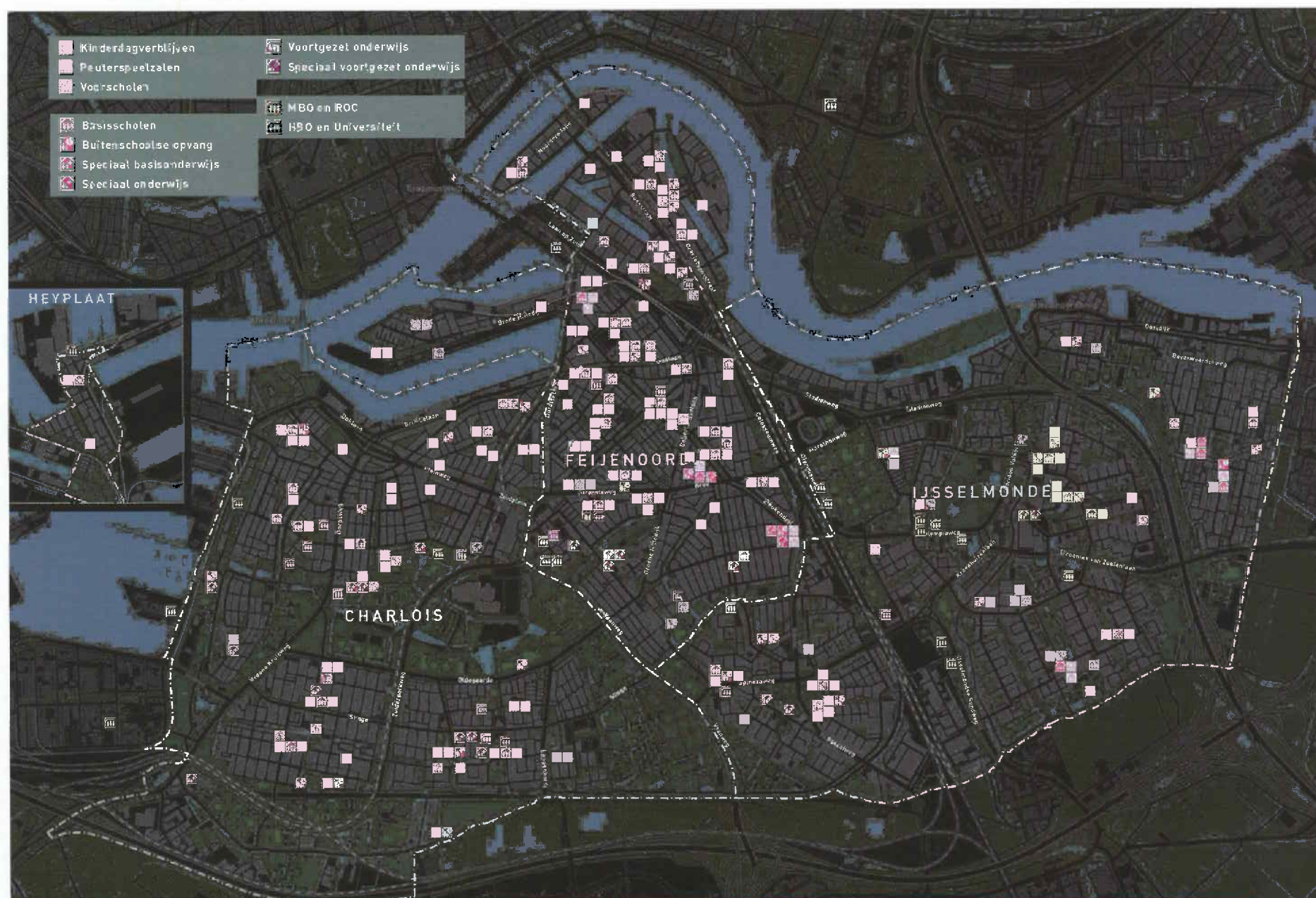
Onderwijs op Zuid

In de kinderrijke deelgemeente Feijenoord is er een verdichting van scholen en opvang. Het VO en de MBO's liggen, enkele daargelaten, in de onderste helft van Zuid. Er is maar één HBO opleiding op de Kop van Zuid en de Erasmus Universiteit is alleen via de bruggen bereikbaar. Verschillende beroepsopleidingen bieden sport(gerelateerde) trajecten aan, zoals sport- en bewegingscoördinator of -leider maar er is geen zelfstandige HBO sportopleiding op Zuid. Ook voor getalenteerde jonge sporters ontbreken de onderwijsfaciliteiten.

Deze opmaat naar de breedtesport vanuit het onderwijs vereist een ondersteunende infrastructuur in de wijken. Het opzetten en institutionaliseren van jaarlijks te houden wijkcompetities is één van de vele mogelijkheden. Daarvoor zijn weer fysieke ingrepen nodig op verschillende schaalniveaus. Niet alleen door Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds aan te leggen, maar ook door het adequater inrichten en bemensen van deze speelveldjes en sportpleinen. Tevens zou in dit kader de ontwikkeling van persoonlijke sportieve talenten aandacht moeten krijgen. Leerlingen die het leuk vinden om veel te sporten en in een bepaalde tak van sport excelleren, moeten de kans krijgen deze talenten te ontwikkelen. Daarnaast is het van belang dat er aandacht is voor leerlingen die een sportopleiding willen volgen. Hier moet al in een vroeg stadium aandacht aan worden besteed.

Kaart 3: Onderwijs (PO, VO, MBO, HBO) & Speciaal onderwijs

De verhouding basisscholen en groenvoorzieningen in kinderrijke wijken is onevenwichtig. Zo liggen zowel de kinderboerderijen als de tuinen in de randen van Zuid. De enige educatieve tuin in deelgemeente Feijenoord ligt aan de buitenrand van Vreewijk.

Kaart 4: Primair onderwijs & Groenvoorzieningen

De meeste sport- en spelactiviteiten op scholen vinden in de gymzaal of op een school-sportveld of -plein plaats. Kinderen tot 10 jaar spelen en sporten doorgaans dicht in de buurt van huis. De oversteek van een drukke verkeersweg is vaak een onoverkomelijke drempel. Gymzalen van het basisonderwijs zijn vaak ook 's avonds in gebruik, maar dat geldt vaak niet voor de zalen van het voorgezet onderwijs en het beroepsonderwijs. In Charlois zijn be-
duidend meer schoolsportvelden en pleinen dan in de deelgemeenten waar de spin-off van het Sportstadion direct voelbaar zal zijn. Iedere deelgemeente heeft één zwembad.

IJsselmonde heeft iets minder openbare accommodaties dan de andere deelgemeenten. Grotere aantallen sportverenigingen en basale groenvoorzieningen waar in de open lucht gesport kan worden, compenseren echter dat gemis. Zuid als geheel heeft niet veel Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds, in Feijenoord liggen de meeste.

Kaart 5: sportieve schoolcarrière: fysieke infrastructuur

Op dit moment zijn er vijf Schoolsportverenigingen op Zuid operationeel:

Deelgemeente IJsselmonde:

- OBS De Catamaran (handbal, turnen, korfbal, voetbal) als Schoolsportvereniging Lombardijen;
- RK De Regenboog samen met PC De Regenboog in de Beverwaard (judo, tafeltennis, turnen, voetbal, honk- en softbal, volleybal) als Schoolsportvereniging Beverwaard

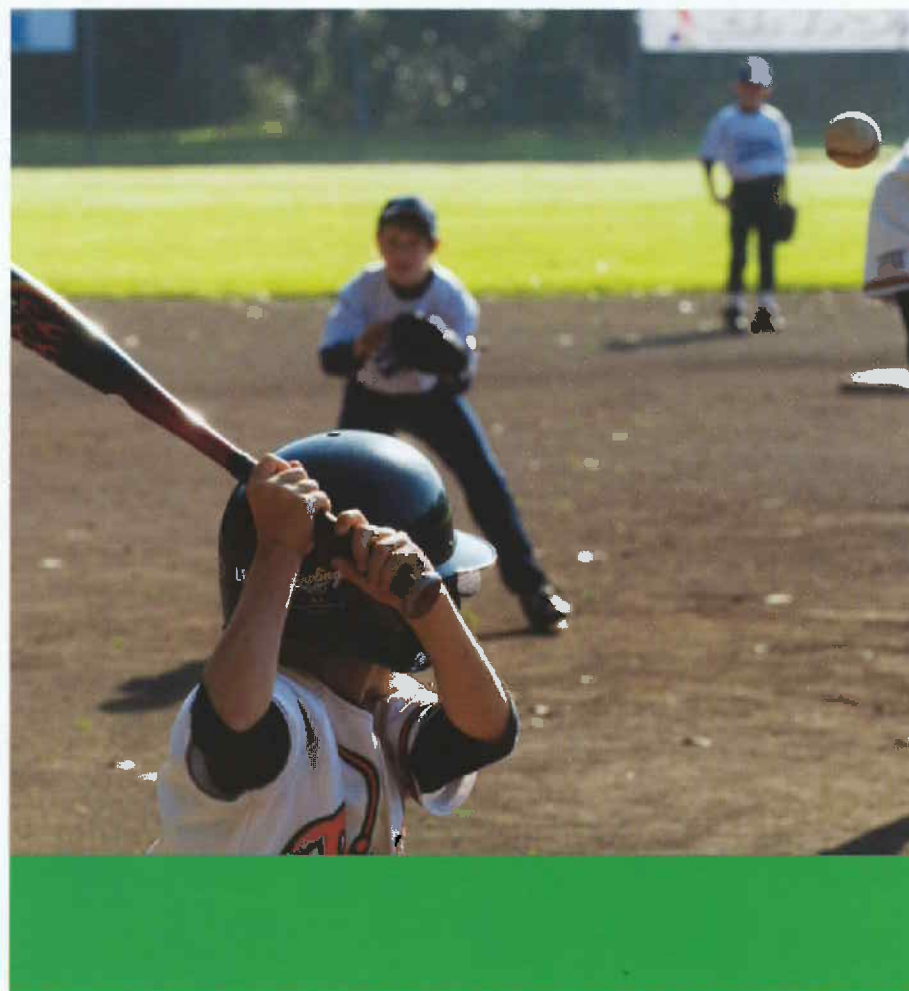
Deelgemeente Feijenoord:

- RK De Globetrotter Afrikaanderwijk samen met De Globetrotter Toermalijn, OBS Nelson Mandela School, Da Costa en OBS Tweebos (judo, turnen, voetbal) als Schoolsportvereniging Afrikaanderwijk;
- RK De Globetrotter Katendrecht met OBS De Schalm (karate, tafeltennis, volleybal, turnen, voetbal) als Schoolsportvereniging Katendrecht;

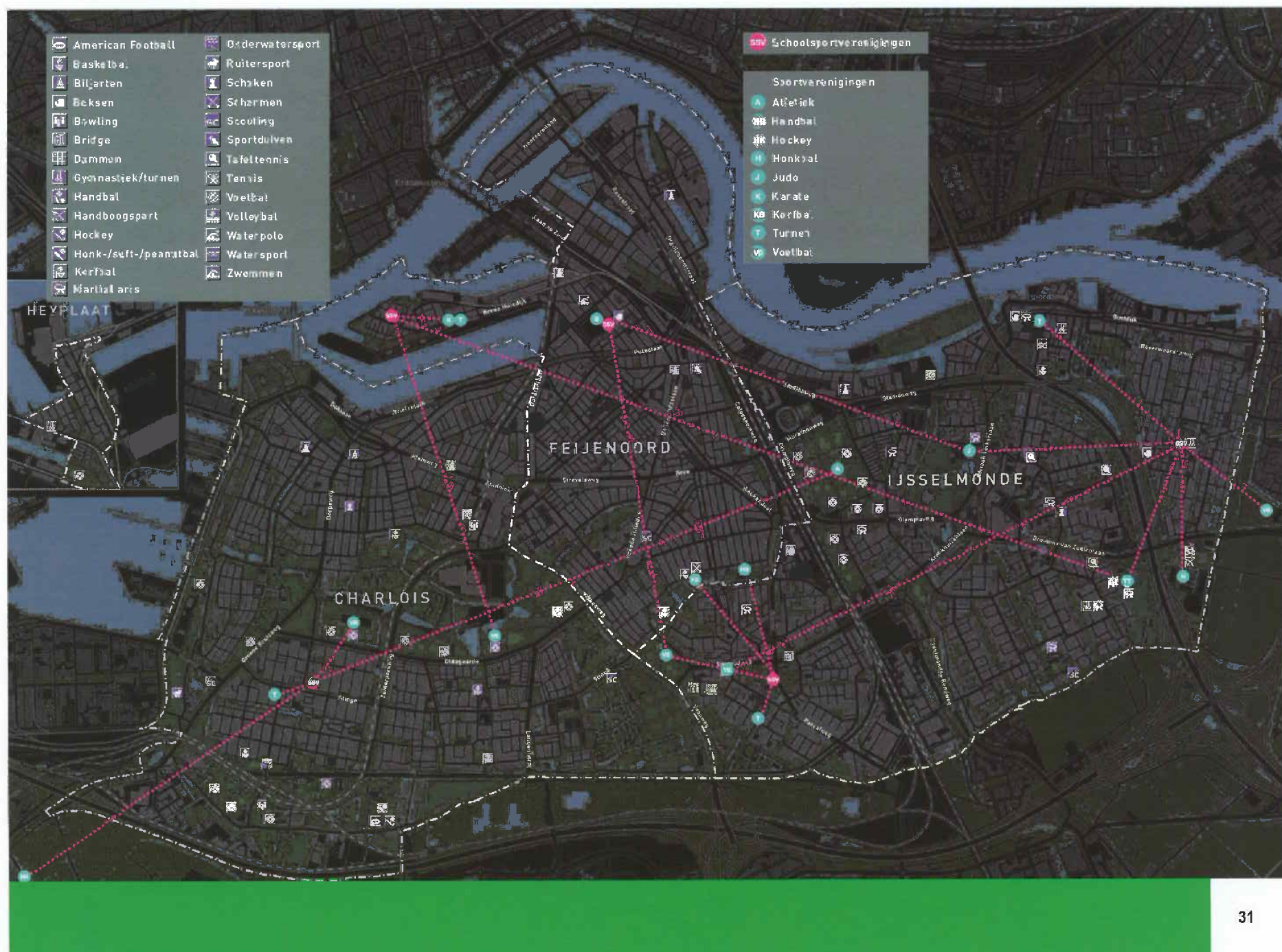
Deelgemeente Charlois:

- Over de Slinge samen met de Kindercampus (atletiek, hockey, turnen, voetbal) als Schoolsportvereniging Pendrecht.

Alle schoolsportverenigingen gebruiken voor hun activiteiten de gymzaal of veld of plein bij de school. De afstand naar de verenigingen is over het algemeen groot. De schoolsportvereniging op Katendrecht heeft bijvoorbeeld een verbintenis met RKS SV Spartaan '20, waarvan de velden in het Zuiderpark liggen. Ook bij de SSV Afrikaanderwijk moet een enorme afstand overbrugd worden naar SV DRL aan de Spinozaweg. Voor SSV Beverwaard in IJsselmonde is het op een steenworp afstand liggende SV Bolnes een uitkomst. De school aan de Sommelsdijkstraat ligt in de nabijheid van SV DEHMusschen. Zij gebruiken daar de sportvelden. Bij de school is bovendien een schoolsportplein ingericht wat de mogelijkheid om gedifferentieerd te sporten vergroot.

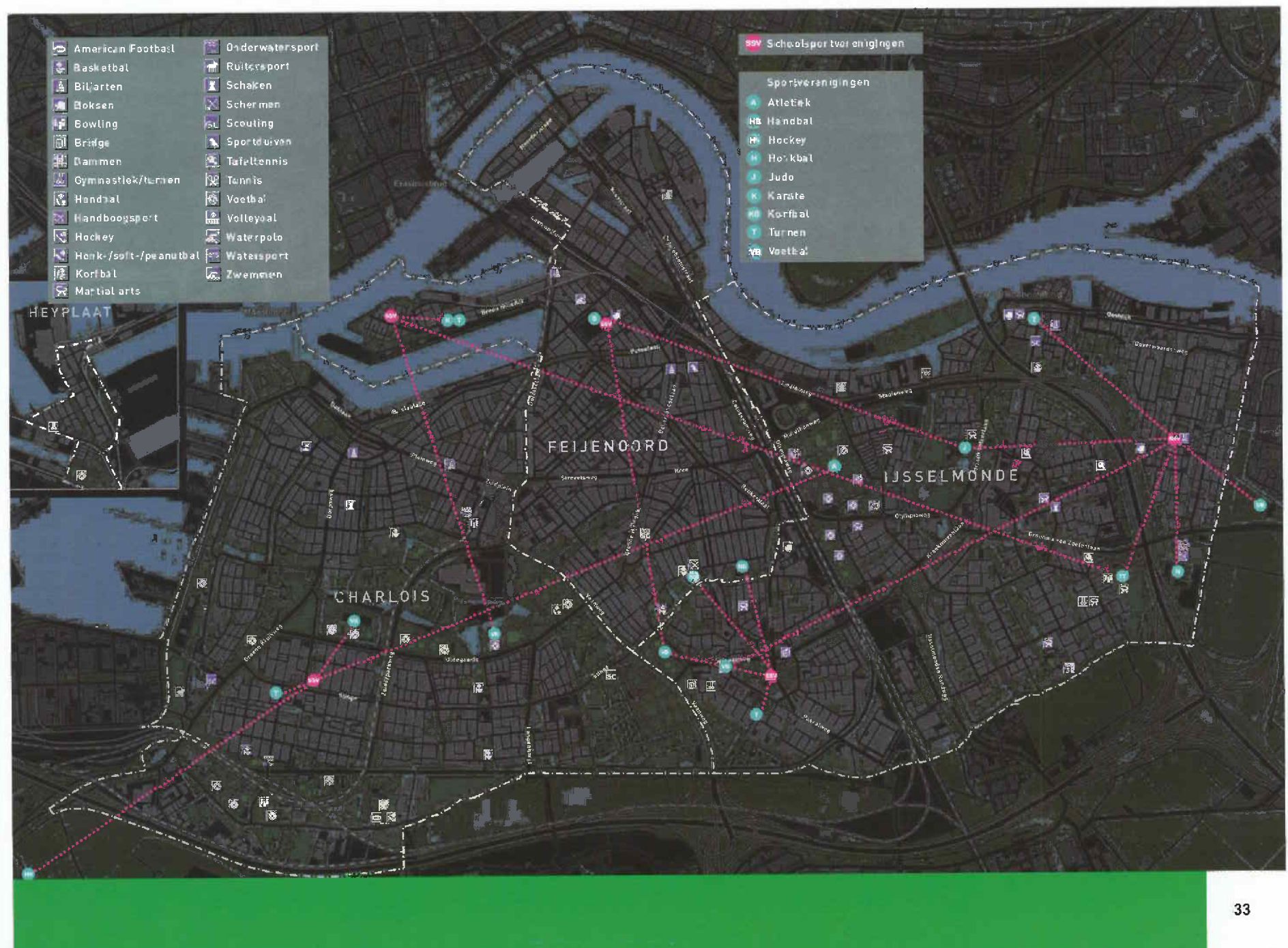

Kaart 6: sportieve schoolcarrière: schoolsportverenigingen

De bereikbaarheid van sportverenigingen wordt vergroot als leerlingen op jonge leeftijd vertrouwd raken met het fietsnet op Zuid. De meesten kunnen zelfstandig tussen de wijken reizen zodra ze naar het voortgezet onderwijs gaan. Als fietsen dan vanzelfsprekend is, snijdt het mes aan twee kanten. Het kost geld om kinderen zelfstandig met het openbaar vervoer naar de sportverenigingen te laten gaan en het wordt, zeker bij jongere kinderen, als onveilig ervaren. In groepen fietsen is veiliger. Het maakt kinderen mobieler en flexibeler en is bovendien een uitstekende vorm van bewegen.

Kaart 7: sportieve schoolcarrière: mobiliteit en bereikbaarheid

Fitness economie: economische bedrijvigheid

In Rotterdam is in 2008 een pilot voor maatschappelijke stages gestart. 2500 leerlingen van het voortgezet onderwijs gaan 30 uur per jaar een stage lopen waarin ze zich maatschappelijk oriënteren. In het beroepsonderwijs zijn er al snuffelstages en beroepsstages. Binnen deze structuur kunnen sportgerelateerde stages een plek krijgen door convenanten te sluiten met bedrijven die producten op het gebied van voeding, beweging en sport aanbieden. Inmiddels heeft het Pact op Zuid met ABN AMRO, Unilever, Meneba, Rabobank, ING, Ahoy, Stadion Feijenoord N.V., Dura Vermeer Bouw Rotterdam B.V., Kamer van Koophandel Rotterdam, Deloitte, Jumbo, Wegener Huis-aanhuiskranten BV, Maasstad Ziekenhuis, Perfect Security en Randstad zo'n convenant gesloten. Binnenkort volgen Hunter Douglas, McDonald's, de Ondernemersvereniging Stadionweg, Pepsico (Quaker Oats), Izkazia Ziekenhuis en de Ondernemers Zuidplein.

Om stagemogelijkheden te vergroten wordt er aansluiting gezocht bij de retail en de wellness sector. Een jaar geleden waren stageplaatsen moeilijk te vinden en was dit voor de politiek een heet hangijzer. Inmiddels zijn de wachtlijsten voor stageplaatsen weggewerkt, hoewel een hecht, goed geoutilleerd en adequaat gemonitord stagetrajectstelsel nog ontbreekt.

2.3 Sportcultuur: kansen voor de toekomst

De komende tien tot vijftien jaar gaat Rotterdam-Zuid volledig op de schop. Ten noorden van het Stadionpark wordt Parkstad ontwikkeld en is de renovatie van de Kop van Feijenoord ingezet. Dit sluit naadloos aan op de uitbreiding van de Kop van Zuid die weer via de Maas- en Rijnhavenherindeling met de ontwikkelingen in de Stadshavens verbonden is. Er zijn plannen voor een derde stadsbrug na 2015 ter hoogte van Parkstad of Stadionpark. De geplande brug van Kop van Zuid naar Katendrecht garandeert een doorloop van het Deliplein via het Eat and Meet traject en de Creative Factory aan het begin van de Dordtselaan naar het ten noorden van het Zuiderpark te ontwikkelen nieuwe culturele Hart van Zuid. De renovatie van het daaraan grenzende Zuiderpark is bijna afgerond. Via het opnieuw in te richten Bedrijven-terrein Hordijk wordt opnieuw ingericht en biedt naast de bouw van het nieuwe Maasstad-

ziekenhuis met zijn Zorgboulevard, ruimte voor medische bedrijven. Deze gebiedsontwikkelingen worden gerealiseerd binnen de periode 2008-2016. Vanaf 2008 worden ook de actieve leefstijl, de sportieve schoolcarrière en de fitnessseconomie met zijn stagestructuur uitgerold. Het ligt dan ook voor de hand om de samenhang van deze gebiedsplannen in het licht van de spin-off te exploreren.

Hier loert het gevaar dat er in de verschillende gebieden voorzieningen worden getroffen die niet op elkaar zijn afgestemd. Met het oog op de integrale aanpak is het echter zinvol uit te zoomen naar het totale voorzieningenpakket. Dit levert ongetwijfeld ook een meerwaarde op voor de sportcultuur.

Kaart 9: fysieke infrastructuur Gebiedsontwikkelingen op Zuid

Actieve leefstijl

De drie deelgemeentes op Zuid starten nieuwe projecten, zoals 'de fitste buurt'. Daarnaast lopen er al co-producties, zoals van de stichting Kijk op Zuid. Onder de vlag van Pact op Zuid hebben de partners van Kijk op Zuid de handen ineen geslagen om de 'urban skills' van jongeren te versterken. De skills van de straatcultuur zijn opmaat om hen met architectuur en openbare ruimte in contact te brengen. Door de sportbeoefening van jongeren serieus te nemen, ontstaat meer woongenot voor oudere bewoners, maar ook voor deze jongeren zelf. Tenslotte zijn zij de toekomstige bewoners van Zuid.

BVO Feyenoord

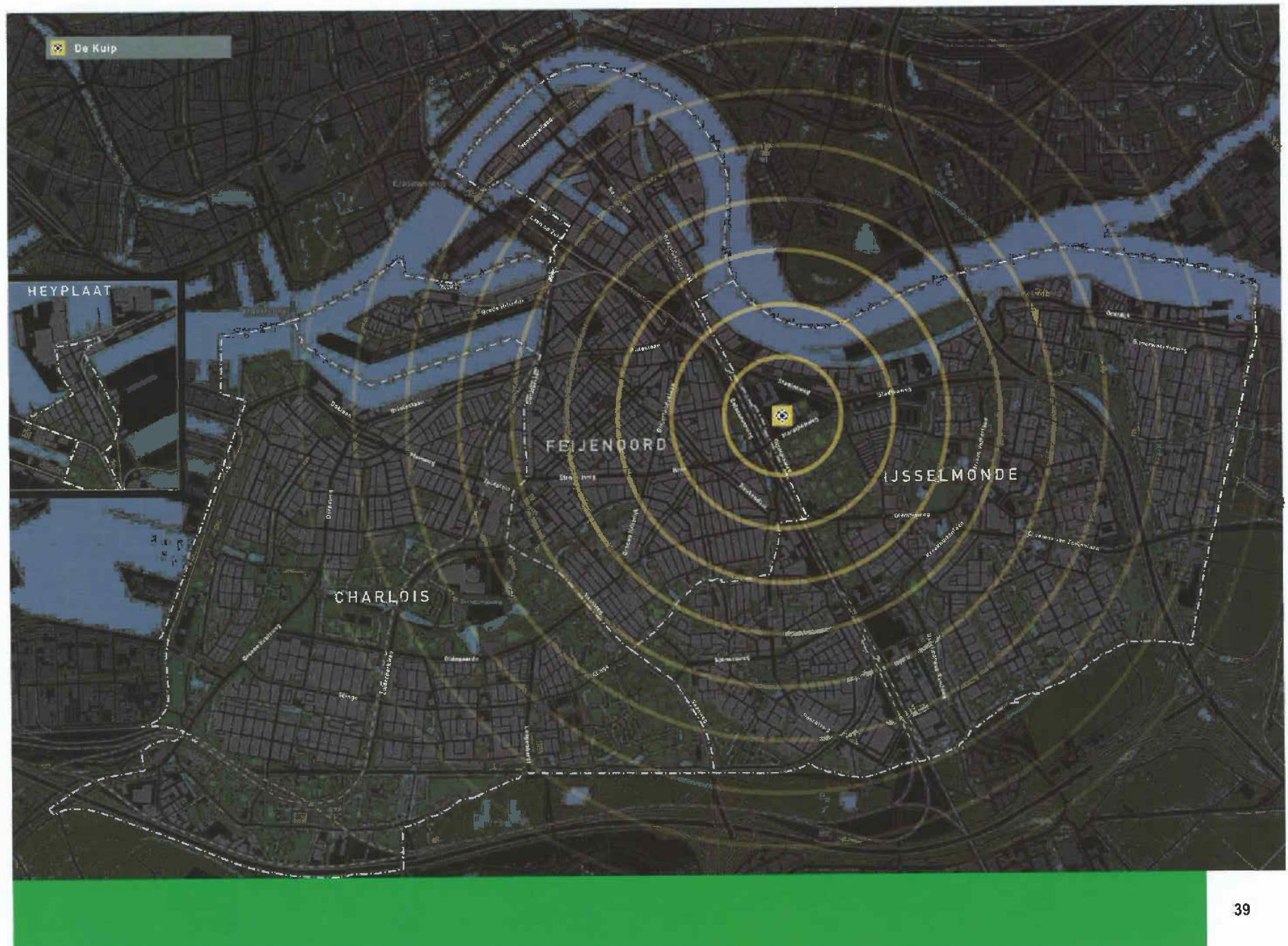
De spin-off van het Stadionpark is nauw verbonden met de rol van topsportverenigingen en de BVO Feyenoord. De belangrijkste impuls voor een sportcultuur op Zuid start daar. De club is een sterk merk en bestaat dit jaar 100 jaar. Bij het uitrollen van de breedtesport kan de BVO Feyenoord een cruciale rol spelen om zijn vanouds her in de wijken gewortelde support te versterken. Hier is nog een wereld te winnen. Britse voetbalclubs als Glasgow Rangers, Celtic, Manchester United en Arsenal en in Nederland clubs als Heerenveen en FC Twente hebben programma's ontwikkeld om jongeren uit de omliggende wijken in hun succes te laten delen. 'Scoren in de wijk' van FC Twente heeft Enschede voor de tweede keer de titel Sportgemeente van het jaar opgeleverd. Hun reïntegratieprogramma's voor voortijdige schoolverlaters slagen voor 98%. Dit soort grootschalige ondersteuningsprogramma's zijn niet alleen opgezet om jongeren te stimuleren meer te bewegen en lid te laten worden van een club, maar ook om hen in hun schoolcarrière en stagemogelijkheden te ondersteunen. En om goed betaalde voetballers al tijdens hun sportieve loopbaan een perspectief als (maatschappelijke) ondernemer aan te bieden.

Topsportverenigingen op Zuid

Naast BVO Feyenoord zijn er nog meer topsportverenigingen actief in het Stadionpark. Zo spelen ORTEC Rotterdam Nesselande, Rotterdam Challengers en Tpp futsal hun thuiswedstrijden in het Topsportcentrum. De tafeltennissers van AA-Drink, FvT en de handballers van HARO Rotterdam hebben hun eigen accommodaties in IJsselmonde. De genoemde verenigingen zijn in staat jaarlijks vele clinics te geven aan de Rotterdamse jeugd.

Kaart 10: Kuip en spin-off ringen

Pleinen en parken: beheer en programmering

In het Groen & Speelruimten Advies uit 2007 adviseert de Rotterdamse Jongerenraad het college van B&W om minder geld in speeltoestellen te steken en meer in (sociaal) onderhoud. Nieuwe beweegmogelijkheden voor kinderen zijn bijvoorbeeld zoneparken: een ingenieus lijnenspel verdeelt schoolpleinen in sport- en beweeggedeeltes. Als deze pleinen voor wijkactiviteiten openstaan, ontstaat er een organische doorloop naar een sportieve schoolcarrière. Dit sluit goed aan bij het voorstel van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO) om een per wijk opererend beweegmanagementteam in te zetten, bestaand uit professionals uit buurtwijken, onderwijs en sport (BOS). Ook om de CC's en KP's te optimaliseren is naast verlichting en beheer ook programmering vereist. Programmering zorgt dat het plein voor alle groepen – kinderen, jongeren en ouderen – beschikbaar blijft. Dat geldt ook voor de groenvoorzieningen. Zo wordt er voor de invulling van in Park de Twee Heuvels in IJsselmonde aan een kinderboerderij en een natuurspeeltuin – een speeldernis- gedacht.

Water

Watersportverenigingen kunnen door de ontwikkeling van Stadshavens een nieuwe impuls krijgen, bijvoorbeeld roei- en zeilverenigingen. Ook kunnen dit soort faciliteiten nieuwe groepen bewoners aantrekken. In de ontwikkeling van de Kop van Feijenoord past, als we terugkijken, het terughalen van het Maaszweembad aan de Maaskade op het Noordereiland. Voor één van de minst groene buurten lijkt de exploitatie van het Jan Eieveld als wijkpark annex sportveld een haast voor de hand liggende keuze. Zo levert de gebiedsontwikkeling van de Kop van Feijenoord een bijdrage aan de verbreding van de sportcultuur op Zuid.

De derde stadsverbinding die richting Parkstad of het Stadionpark is gepland, kan van doorslaggevend belang zijn voor het aantrekken van nieuwe groepen, zoals studenten. Zij vormen 1/7 deel van het totaal aantal inwoners van Rotterdam: bijna 100.000. Deze groep inwoners vormen na afronding van hun studie de zo fel begeerde bovenmodalen. De sportcultuur krijgt bovendien door een korte verbinding met de sportfaciliteiten van de Erasmus Universiteit een extra impuls. Dit brengt ook een doorgaande leerlijn van voorschool tot en met de universiteit in beeld. De verbinding hoeft overigens niet per se een brug te zijn. Een metro is gezien de logistieke problemen met de doorvaart en de gewenste CO₂-reductie misschien een betere optie.

Co-mobiliteit

Voor het vestigen van een integrale en integrerende sportcultuur zijn creatieve coalities en innovatieve co-producties nodig. Bereikbaarheid scoort naast betaalbaarheid hoog op de prioriteitenlijstjes van de bewoners. Om deze topprioriteit te realiseren is een versterking nodig van de co-mobiliteit op Zuid. Meer openbaar vervoer of de inzet van busshuttles naar de velden, is een optie. Het is wellicht effectiever om fietscursussen te geven aan moeders die nooit hebben leren fietsen. Omdat zij niets met fietsen hebben, stimuleren ze hun kinderen ook niet om de fiets te pakken. Als dit wel gebeurt, slaan we meer vliegen in één klap: de kinderen bewegen actief en komen via een sportieve schoolcarrière bij verenigingen. Zo'n fietsnetwerk levert kwalitatief hoogwaardige en veilige routes voor skaten, fietsen, nordic walking en hardlopen. Deze routes krijgen een meerwaarde door parkoersen uit te zetten en hardlooptrainingen te organiseren.

Kaart 11: mobiliteit

Multi Functionele Accommodaties

Bestaande voorzieningen op scholen worden de komende jaren uitgebreid. Negen scholen gaan meedoen aan het Gezonde Schoolproject van de GGD en er komen nieuwe Multi Functionele Accommodaties (MFA) bij, met schoolsportverenigingen. De MFA Globetrotter Katendrecht is dit schooljaar geopend en in de nieuwbouw is een sportzaal als wijkaccommodatie opgenomen. De MFA 'Wereld op Zuid' in Zuidwijk is in januari 2009 gereed. Andere MFA's zijn gepland:

- MFA van scholendriehoek Bloemhof (de nieuwbouw van VMBO Wielslag biedt hier ruimte voor)
- MFA Lombardijen
- MFA de Spechten in Groenenhagen
- MFA Feijenoord
- MFA Kop van Zuid
- MFA Afrikaanderwijk
- MFA de Kuip, Topsportcentrum, met MBO Albeda

Nieuw is om het concept schoolsportverenigingen ook toe te passen, de primeur heeft NOVA IJsselmonde, versneld gerealiseerd dankzij de Pact op Zuid-aanpak in het Stadionpark. Naast het Super Fit programma worden bij diverse VO scholen kunst- en cultuurprofielen gepland, waarin dans een belangrijk aandeel heeft. Er worden in het basisonderwijs bij de Lekker Fitscholen gymleraren 'nieuwe stijl' aangesteld. Deze werken vanuit een duale aanstelling overdag op school en na schooltijd voor de schoolsportvereniging.

School in de wijk

Multifunctionele sport-speel-en-beweegpleinen zoals bij Over de Slinge worden op Zuid verder uitgero'd. In de komende jaren volgen er nog 5. Deze pleinen combineren diverse sportvoorzieningen: kleine atletiekbanen, kunstgrasveldjes, pannakooien, klimwanden, tafeltennistafels, speeltoestellen, jeu de boulesbanen en basketveldjes. Door beheer en betere programmering levert zo'n plein een waardevolle bijdrage aan zowel een actieve leefstijl als een sportieve schoolcarrière. Naar voorbeeld van de door Rotterdam Sportstad geïnitieerde schoolsporttoemooien tussen scholen, waarvan de winnaars uit de deelgemeenten elkaar in 'The Final' in Ahoy hebben ontmoet, kunnen er wijkcompetities worden opgezet waarin de schoolsportverenigingen met elkaar kunnen wedijveren. De bonden bedenken momenteel nieuwe vormen van competitie omdat er zoveel jonge leden bij komen. En op termijn zal er in diverse sporten een Rotterdamse talentencompetitie van start gaan. NOC NSF begeleidt deze ontwikkeling.

Digitaal

Ook digitaal is er nog een wereld te winnen. Digitale mobiliteit is voor jongeren vanzelfsprekend en kan worden ingezet om hun fysieke mobiliteit te vergroten. Bij de aanleg van game-routes in het Zuidpark is daarmee al rekening gehouden. In de deelgemeente Feijenoord wordt nu een digitaal schoolplein aangelegd. Het schoolplein wordt interactief: het wordt een soort fysieke, levend PLAY Station. Kinderen krijgen via een identificatielabel opdrachten op het plein waarbij hun scores door een computer worden bijgehouden. Op internet kunnen scores vergeleken worden met andere scholen in Nederland, maar ook in andere landen, zoals nu al samen met Finland en Zweden gebeurt.

Deze digitale insteek in de buitenruimte wordt versterkt wanneer Wii faciliteiten in sport- en fitnesscentra worden opgenomen. Met deze interactieve virtuele spellen kunnen jongeren en ouderen hun bewegingspatroon aanzienlijk intensiveren. Deze interactieve games hebben naast een therapeutische en curatieve functie - bijvoorbeeld bij fysiotherapeuten of in ziekenhuizen - vooral een stimulerende functie voor jongeren om meer te bewegen. Wii dicht het gat tussen louter consumptief kijken en fysiek bewegen. Het kan de sleutel zijn om de bewegingsarmoede door digitalisering van binnenuit aan te pakken.

Sportieve schoolcarrière

Al deze maatregelen samen vormen langzaam de contouren van een sportcultuur. De wens van de stakeholders dat in 2016 een sportieve schoolcarrière van primair onderwijs tot aan het HBO mogelijk is, kan werkelijkheid worden. Jongeren kunnen dan een sportgeoriënteerde opleiding volgen in het Stadionpark. Verschillende VO, MBO en HBO opleidingen maken op dit moment hun opleidingen toegankelijk voor sporttalenten. Ook de Highschool voor toptalent, de LOOTSchool - Landelijk Overleg Onderwijs en Topsport - heeft haar zinnen gezet op het Stadionpark en past uitstekend binnen de programmering. Hopelijk vanaf 2012 zal het mogelijk zijn om een HBO sportopleiding aan de Rotterdamse variant van de HALO te volgen, deze sluit aan bij de MBO en MBOplus sportopleidingen. Ook master en post HBO opleidingen op het terrein van Sport en Bewegen en universitaire sportgerelateerde opleidingen passen uitstekend in het Stadionpark. De uitstraling naar primair en voortgezet onderwijs is groot (maatregel: alle scholen op Zuid Lekker Fit en Super Fit). Bewegingsonderwijs terug op de MBO (landelijke motie) kan in de s'ipstream van het Stadionpark versneld uitgevoerd worden.

In Rotterdam zijn naast deze cognitieve sportopleidingen op dit moment negen onderwijsinstellingen waar topsport en onderwijs wordt gecombineerd. Op dit gebied zijn vernieuwingen mogelijk die een plek kunnen krijgen op het Stadionpark.

Fitness economie

In het Ondernemershuis Zuid is een stageloket waar Pact op Zuid, Stichting Daad, en scholen (via Stichting Pot met Goud) samenwerken. Vanuit het convenant met de grote bedrijven worden maatschappelijke stageplaatsen aangeboden en public-private partnerships aangegaan. Voor jongeren zijn snuffelstages en maatschappelijke stages de opstap om met sport- en wellnesscultuur in contact te komen. Zo wordt de economische bedrijvigheid rond het Stadionpark vanuit schoolcarrières versterkt. Ondernemers participeren op Zuid in de wijk bijvoorbeeld als partner van een schoolsportvereniging. Sport is zo voor Rotterdam Zuid een prima voertuig voor Maatschappelijk Ondernemen, zowel voor jongeren, hun ouders, de scholen als de ondernemers.

De extra werkgelegenheid tijdens de bouw en na het voltooien van het Stadionpark, is becijferd op 1500 vacatures. Het biedt jongeren uit de deelgemeenten rond het park uitzicht op een baan. Ook wordt de stagecapaciteit vergroot met 10 à 15%. Een sportcultuur faciliteert 'sport-hoppers' door, in samenwerking met de toekomstige exploitanten van sportaccommodaties in het Stadionpark, een strippenkaart of Stadionpark-lidmaatschap te ontwikkelen. Dit alles versterkt de sportgerelateerde economie rond het Stadionpark en op heel Zuid. Dat dit geen eenzijdig proces is waar de ondernemers de ontvangende partij vormen, mag blijken uit het enthousiasme waarmee inmiddels lokale ondernemers zich bereid hebben verklaard om in het onderwijs gerichte beroepsvoorlichting te geven. Het versterken van deze band tussen scholen, retail en bedrijfsleven is een zeer belangrijk aspect van het totale pakket van co-producties.

3 Uitkomsten Sportlabs: ambities, randvoorwaarden en prioriteiten

'Als er dan zoveel gebeurt in een gebied, moeten we zorgen dat iedereen aanhaakt'

Petra Verspuij - Directeur Ontwikkeling Jeugd Onderwijs Samenleving

Eén van de hoofddoelstellingen van het Pact op Zuid is het aanpakken van hoge werkloosheid en het verbeteren van voorzieningen, met name op het gebied van onderwijs, zorg en sport ('Krachtige buurten') zodat het aandeel midden en hogere inkomensgroepen op Zuid toeneemt, het opleidingsniveau stijgt en de arbeidsparticipatie toeneemt. De vijf kanskaarten op Zuid bieden hiervoor voldoende aanknopingspunten. De spin-off maakt de verbinding tussen 'Sterk Zuid' (de kanskaarten) en 'Krachtige buurten' (perspectief bieden aan bewoners).

Tegelijkertijd passen de thema's van de spin-off binnen het Rotterdamse sportbeleid:

Rotterdams Sportbeleid

Het sportbeleid van de gemeente Rotterdam 2006-2010 is vastgelegd in het tienpuntenplan 'Rotterdam Sportstad 2006-2010'. Met dit beleid wil men het volgende bereiken: "Rotterdam is de toonaangevende Sportstad van Nederland waar:

- iedereen 'een leven lang' de sport kan beoefenen die het beste bij hem of haar past;
- een breed en aantrekkelijk scala van grote en kleine sportvoorzieningen, evenementen en activiteiten te vinden is;
- sport bijdraagt aan de kwaliteit van leven en aan de sociaal-economische ontwikkeling van een vitale en attractieve stad;
- bewoners, gemeente, maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en andere overheden de sport gezamenlijk vorm en inhoud geven."

Het gemeentelijk sportbeleid is dus op meer gericht dan alleen een toename van sportparticipatie door kinderen en Rotterdammers in het algemeen en daarmee breder dan alleen bovengenoemde collegedoelstellingen. Ook de deelgemeenten zijn hierin een belangrijke actor. Zowel wanneer het gaat om de beleidsvorming als de uitvoering van (deel)gemeentelijke welzijnsbeleid waar sportbeleid grote raakvlakken heeft.

Net als het kabinet verbindt de gemeente in bredere zin zowel maatschappelijke als gezondheidsdoelstellingen aan sport. Verenigingen worden gezien als belangrijke organisaties om deze doelen te behalen die met sport worden nagestreefd. Duidelijk is dat voor het uitvoeren van maatschappelijke taken, de verenigingen een sterk kader nodig hebben. Daarom wordt in Rotterdam geïnvesteerd in de versterking en professionalisering van sportverenigingen. De inzet van vrijwilligers kan daarmee worden ondersteund en verenigingen worden toegerust om maatschappelijke taken uit te voeren.

Collegedoelen: Lekker Fit en sportparticipatie

Sinds 2002 zijn in de collegeprogramma's doelen opgenomen met betrekking tot sport, bewegen en sportparticipatie. Meer Rotterdamse kinderen moeten sporten en bewegen op school. Dat is goed voor hun gezondheid en hun leerprestaties en het vergroot hun sociale vaardigheden. Daaraan zijn twee collegedoelstellingen gekoppeld: meer bewegen op basisscholen en het op peil houden en verhogen van de sportparticipatie.

Het college verwacht namelijk, net als het Rijk, met het stimuleren van sport een aantal strategische maatschappelijke effecten te bereiken. De verwachte maatschappelijke effecten liggen op het gebied van participatie, integratie en gezondheid.

Het college heeft in het collegeprogramma voor sport twee doelstellingen opgenomen:

- 'Lekker Fit' (college doelstelling 6E):

In 2009 krijgen kinderen op minstens de helft van het aantal basisscholen elke schooldag minstens 1 uur sport en bewegen.

- 'Sportparticipatie' (college doelstelling 6D):

De sportparticipatie is, in de gebieden waar het aandeel sporters het kleinst is, in 2009 met tenminste 5% gestegen en in de overige gebieden tenminste gelijk gebleven ten opzichte van 2005.

Uitkomsten Sportlabs

Tijdens de Sportlabs zijn de ambities en randvoorwaarden geformuleerd van de drie hoofdthema's van de spin-off: actieve leefstijl, sportieve schoolcarrière en fitness-economie. In dit hoofdstuk worden deze uitgewerkt. Deze hoofdthema's passen binnen de doelstellingen van het Pact op Zuid en geven invulling aan het Rotterdamse Sportbeleid.

3.1 Ambities en prioriteiten actieve leefstijl

De ambitie van de actieve leefstijl op Zuid is als volgt geformuleerd:

'Alle jongeren van Zuid en hun ouders bewegen in 2016 minimaal 1 uur per dag'

Deze ambitie wordt vormgegeven in de volgende subdoelen:

1. Alle basisscholen op Zuid Lekker Fit (62) en alle VO scholen Super Fit
2. Alle basisscholen op Zuid werken samen met een schoolsportvereniging, in elke wijk is een samenwerkingsverband met een sportvereniging georganiseerd.
3. De buitenruimten op Zuid nodigen uit om te bewegen of te sporten. Er zijn goede langzaam verkeer routes naar sportvoorzieningen (o.a. het Stadionpark, maar ook overige sportvoorzieningen op Zuid), zodat er volop gewandeld, gefietst en geskate kan worden.

Daarnaast wil de BVO Feyenoord in de toekomst een belangrijke rol gaan spelen in de wijken op Zuid, op het gebied van talentontwikkeling en sportstimulering.

Randvoorwaarden

• Voldoende vakleerkrachten en voldoende gymzalen

Om deze ambitie waar te maken zijn de volgende zaken van belang:

Als alle scholen op Zuid Lekker Fit of Super Fit moeten worden, zullen er meer vakleerkrachten en sportaccommodaties bij moeten komen. De beschikbare ruimte staat momenteel onder druk, bij uitbreiding van Lekker Fit wordt die druk groter. Er zal op een creatieve manier nagedacht moeten worden hoe de sportinfrastructuur kan worden uitgebreid, bijvoorbeeld door inzet van parkeergarages of drijvende gymzalen.

• De drempel tot sporten verlagen

De drempel om te gaan bewegen moet zo laag mogelijk zijn. Alles in de omgeving moet uitdagen, zelfs verleiden om te gaan bewegen. Sporten moeten bereikbaar zijn en betaalbaar. Dat betekent dat de sportvoorzieningen in de buurt op orde moeten zijn, en voor de jeugd zowel binnen de school als daarbuiten. Ook voor het sporten in georganiseerd verband (bij sportverenigingen) als ongeorganiseerd sporten op sportieve plekken in de wijken of op het Stadionpark zelf.

• Een zo gevarieerd mogelijk sportaanbod creëren in de wijken op Zuid

In de Sportlabs is aangegeven dat variatie in het sportaanbod breed gedragen wordt.

• Goede bereikbaarheid van de sportvoorzieningen in de wijken, vormgeven sportieve routes

Kwalitatief hoogwaardige routes voor skaten, fietsen, nordic walking, wandelen en hardlopen kunnen verleiden tot bewegen maar ook fungeren als veilige route naar scholen en sportaccommodaties.

Deze routes kunnen meerwaarde krijgen door parkoersen uit te zetten in de openbare ruimte of op papier (bijv. uitgeven brochure 'sportieve routes op Zuid') en hardloop-trainingen te organiseren. Rotterdam Marathon houdt zich hiermee bezig.

Nog deze collegeperiode wordt een recreatief fietsroutenetwerk voor de hele stad bewegwijzerd. Door middel van goede promotie kan dit netwerk toegankelijk worden gemaakt voor heel Zuid. Een idee is om een dergelijk route-netwerk voor hardlopen en skaten te ontwikkelen, aantakend op het Stadionpark.

- **Goede bereikbaarheid van het Stadionpark vanuit de deelgemeente Feijenoord**

Uit de analyse van de spreiding van sportvoorzieningen op Zuid blijkt dat de deelgemeente relatief weinig sportvoorzieningen (zowel georganiseerd als ongeorganiseerd) kent, afgezet tegen de bevolkingsdichtheid. Als we daarbij het hoge percentage kinderen en jongeren optellen, dat kunnen we constateren dat er extra sportvoorzieningen nodig zijn binnen deze deelgemeente of in de directe omgeving. Het Stadionpark is nu beperkt bereikbaar vanuit de deelgemeente Feijenoord. Het toegankelijk maken van het Stadionpark juist vanuit Feijenoord is een randvoorwaarde die tijdens de Sportlabs uitdrukkelijk naar voren kwam.

- **Een gevarieerd sportaanbod op het Stadionpark**

Tijdens de Sportlabs kwam naar voren dat bewoners en ondernemers meer variatie wensen in het aanbod van breedtesport in het Stadionpark. Deze wens geldt zowel voor de sporten die worden aangeboden op het sportcluster Varkenoord als de faciliteiten die worden gerealiseerd in Park de Twee Heuvels. Dus niet alleen ruimte voor voetbal, maar ook faciliteiten voor honkbal, cricket, atletiek, hockey of zelfs paardensport. Cricket werd tijdens meerdere bijeenkomsten genoemd als populaire sport in de omliggende wijken van het Stadionpark. Het breedtesportaanbod op het Stadionpark zelf moet straks meer te bieden hebben dan alleen voetbal!

Nadrukkelijk werd aangegeven dat Park de Twee Heuvels in de toekomst ruimte zou moeten bieden aan skaters, wandelaars, joggers, fietsers en beoefenaars van Tai Chi.

De deelgemeente IJsselmonde voegt als randvoorwaarde bij Park de Twee heuvels een kinderboerderij en een natuurspeeltuin toe (Speeldernis).

- **Multifunctionele accommodaties op het Stadionpark**

Tijdens de Sportlabs werd opgemerkt dat de accommodaties op het Stadionpark een 24-uurs functie zouden moeten hebben, zodat er 'altijd leven is' op het Stadionpark. Een multifunctioneel stadion scoorde hoog op de wensenlijst. Een gebouw dat alleen voetbalwedstrijden accomodeert levert geen meerwaarde voor de omliggende wijken. Zodra het nieuwe stadion ook ruimte biedt aan detailhandel, horeca of faciliteiten voor de breedtesport is die meerwaarde er wel.

Daarnaast werd opgemerkt dat het bieden van een gevarieerd sportaanbod (dus niet alleen voetbal) de consequentie heeft dat er multifunctionele sportaccommodaties gerealiseerd moeten worden, met name op Varkenoord.

- **Aanwezigheid van trainingsfaciliteiten Feyenoord binnen Stadionpark**

BVO Feyenoord wil in de toekomst een belangrijke rol spelen bij sportstimulering in de wijken op Zuid, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van haar trainingsfaciliteiten aan sportief onderwijs op het Stadionpark, het adopteren van scholen en schoolsportverenigingen of het openstellen van trainingsvelden aan jeugd uit de omliggende wijken. Om deze spin-off uit te kunnen voeren is de aanwezigheid van de trainingsaccommodatie van Feyenoord binnen het Stadionpark een randvoorwaarde.

Deze laatste vier randvoorwaarden worden meegegeven ten aanzien van de gebiedsontwikkeling Stadionpark.

Prioriteiten: Top 3 maatregelen

1. Een collectief 'Beweeg-lidmaatschap Stadionpark' voor bewoners van Zuid.
2. Meer bekendheid geven aan het Sportfonds
3. Betere regie en coördinatie op sportactiviteiten binnen de wijk

3.2 Ambities en prioriteiten sportieve schoolcarrière

De ambitie van de Sportieve schoolcarrière op Zuid is als volgt geformuleerd:

'In 2016 is het mogelijk om van het primair onderwijs tot aan het HBO een sport-georiënteerde opleiding te volgen in het Stadionpark'

De ambitie vertaalt zich in de volgende onderdelen:

1. Schoolsportverenigingen ook koppelen aan het voortgezet onderwijs
2. Samenwerking organiseren tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs op sportgebied

Deze ambitie wordt nog dit jaar in een plan van aanpak verder uitgewerkt met de Rotterdamse schoolbesturen, Rotterdam Topsport, de gemeente, de BVO Feyenoord, Pact op Zuid en de deelgemeenten.

Deze ambitie van de sportieve schoolcarrière wordt ondersteund door de BVO Feyenoord, die uitgaat van het motto dat werken aan een sportcarrière en werken aan een schoolcarrière -tegelijkertijd- mogelijk moet zijn.

Randvoorwaarden sportieve schoolcarrière

- Sportverbreding in het onderwijs
- Vormgeven van doorgaande leerlijnen
- Koppeling van de trainingsfaciliteiten van Feyenoord aan sportief onderwijs

De rol van BVO Feyenoord in de sportieve schoolcarrière:

BVO Feyenoord is van plan om een belangrijke bijdrage te leveren aan de schoolsportverenigingen op Zuid. In het primair onderwijs gaat het daarbij om de volgende pijlers: clinics, open dagen en een inbreng in de schoolsportvereniging zelf.

Bij koppeling van de schoolsportverenigingen aan het voortgezet onderwijs, wil Feyenoord ook participeren. Want juist voor de jeugd vanaf 12 jaar kan Feyenoord (met naar verwachting steeds meer jonge professionals) een positieve impuls geven door het inzetten van rolmodellen. In de volgende schoolfase (MBO/HBO) biedt de club naast sportieve mogelijkheden juist ook mogelijkheden in een sportieve omgeving carrière (stage of werk) te maken: in de fanshop, als fysiotherapeut, verzorger, (assistent) trainer, in de merchandising, sport-sponsoring, sportmarketing of communicatie.

Prioriteiten: Top 5 maatregelen

1. Vestiging van een MBO
2. Vestiging van een HBO sportopleiding in het Stadionpark
3. Vestiging van een HAVO / VWO sportopleiding op het Stadionpark (LOOT)
4. Realiseren van sportieve naschoolse opvang
5. Alle MBO scholen sport in het curriculum

3.3 Ambities en prioriteiten fitness economie

De ambitie van de Fitness economie op Zuid is als volgt geformuleerd:

'Alle vacatures en stageplekken op het Stadionpark worden in 2016 ingevuld door bewoners en leerlingen van Zuid. Van alle vacatures op het Stadionpark wordt uiteindelijk minimaal 30% ingevuld door bewoners uit Zuid'.

Deze ambitie betekent dat we streven naar een maximale inzet van bewoners van Zuid bij de ontwikkeling van het Stadionpark. Samenwerking met scholen moet per direct ingezet worden zodat het gevraagde niveau in 2016 geleverd kan worden. In de huidige situatie blijft het niveau achter bij de vraag. Alleen zo zullen de bewoners van Zuid daadwerkelijk kunnen participeren en profiteren van de ontwikkelingen.

Bestaande afspraken:

Stadion Feijenoord NV

Stadion Feijenoord is een belangrijke werkgever op Zuid. Bij voetbalwedstrijden en andere evenementen is veel facilitair personeel nodig. Het stadion heeft een eigen facilitair bedrijf dat diensten levert aan evenementen in het stadion, maar ook aan organisatoren van evenementen elders in de stad. Het stadion heeft een convenant afgesloten met het Pact op Zuid. Stadion Feijenoord NV organiseert momenteel een leerwerktraject beveiliging met 12 werkzoekenden uit Zuid.

Bedrijventerrein Stadionweg

Onlangs heeft de deelgemeente IJsselmonde, in samenwerking met de ondernemers, voor het bedrijventerrein Stadionweg een ruimtelijk economische visie opgesteld. Een toekomstscenario waarbij de ontwikkeling van woningbouw langs het water ruimte krijgt, bedrijven die een relatie hebben met de stad in het gebied blijven en bedrijven die uit hun jasje zijn gegroeid worden gefaciliteerd om elders -bijvoorbeeld aan de rand van de stad- een plek te vinden. De gebiedsontwikkeling van het Stadionpark heeft invloed op de bedrijven aan de Stadionweg: afhankelijk van de keus, blijft er meer of minder ruimte over voor bedrijven op het huidige bedrijventerrein. De ondernemers zijn nauw betrokken en geconsulteerd.

De Rotterdamse Sportorganisaties Sport en Recreatie, Rotterdam Sportsupport en Rotterdam Topsport kunnen in dit kader ook het nodige betekenen. Zij vertegenwoordigen vele verenigingen en hebben veel samenwerkingspartners waar stageplaatsen gevonden kunnen worden voor jongeren van Zuid.

Prioriteiten Fitness economie: Top 5 maatregelen

1. Ondernemers Stadionweg participeren in het beroepsonderwijs. Gekoppeld aan betere beroepsvoorlichting voor jongeren op Zuid (2008/2009)
2. Leerlingen van Zuid worden beter voorbereid op hun stage d.m.v. pakket spelregels of normen en waarden. I.s.m. het beroepsonderwijs ontwikkelen in schooljaar 2009/2010.
3. Het huidige onderwijsaanbod wordt aangepast aan de toekomstige personeelsvraag van bedrijven.
4. De Stadion NV zet bij de bouw en ontwikkeling van het nieuwe Stadion werkzoekenden uit Zuid in
5. Ondernemers van de Stadionweg zetten bij vacature-invulling DAAD in. Dit kan via het Ondernemershuis.

Stages en werk in sportgerelateerde bedrijven.

4 Maatregelen

*'We vinden het heel belangrijk
dat kinderen op Zuid
kennismaken met sport'*

Christa Thoolen - Rector Thorbecke Voortgezet Onderwijs

4.1 Maatregelen Actieve leefstijl

Maatregel 1. Alle basisscholen op Zuid Lekker Fit (62)

Op dit moment zijn 18 basisscholen op Zuid Lekker Fit. Allereerst komen er in 2009 nog 8 Lekker Fit scholen bij. Dat brengt het aantal op 26 basisscholen in 2010. Om de doelstelling van 62 'fitted basisscholen' in 2016 te halen, komen er jaarlijks 6 Lekker Fit-scholen bij op Zuid. Tot 2010 is de financiering geregeld (budget S&R). Vanaf 2010 zal bij het nieuwe college financiering worden aangevraagd zodat aan de doelstelling kan worden voldaan.

Trekker: S&R

Maatregel 2. Een schoolsportvereniging voor iedere wijk met een gebrek aan sportverenigingen

In wijken waar geen sportvereniging te vinden is, wordt de samenwerking georganiseerd tussen het basisonderwijs of VO onderwijs en een sportvereniging uit de omgeving. Dit gebeurt via Rotterdam Sportsupport. Op dit moment worden de effecten van de eerste gerealiseerde schoolsportverenigingen geëvalueerd. In 2008 zijn er zes schoolsportverenigingen op Zuid: Katendrecht, Afrikaanderwijk, Pendrecht, Beverwaard, Lombardijen en Hordijkerveld (middengebied zuid). Ook zijn er twee schoolsportverenigingen in de planning, namelijk in Bloemhof, en Zuidwijk. Dat brengt het totale aantal schoolsportverenigingen op Zuid in 2008 op acht.

De ambitie is om in 2009 nog drie schoolsportverenigingen extra op Zuid te realiseren. De locaties hiervoor zullen aan de hand van de daarvoor opgestelde criteria worden bepaald. Voorstel is om deze drie extra schoolsportverenigingen een financiële impuls te geven uit het spin-off budget Stadionpark. De financiering voor de schoolsportverenigingen loopt nu via NOC*NSF. Deze financiering stopt in 2011. Gezocht wordt naar een financieringsconstructie vanaf 2010 waarbij mogelijke financieringspartners zijn: gemeente, bedrijfsleven, Rijk en corporaties.

Trekker: Rotterdam Sportsupport

Maatregel 3. Sport- en beweegmanagement binnen de wijken

In de wijken moet er een meer integrale afstemming van het sportieve activiteitenaanbod en de programmering komen. Dit was een van de belangrijkste conclusies van het sportseminar 'De kracht van sport in de wijken, samenwerking is de sleutel' van 16 september 2008. Door sport nadrukkelijk op te nemen in de Jeugd Kansen Zone structuur (JKZ) en door voor sport in de wijk een sport(en beweeg-)manager aan te stellen is dit te realiseren. Deze maatregel wordt uitgewerkt in 2009 door S&R.

Maatregel 4. Een collectief Beweeglidmaatschap op het Stadionpark

Met een speciale stadionpark sportpas kan met korting worden gesport bij alle sportvoorzieningen die het Stadionpark biedt. Dit stimuleert een actieve leefstijl en zorgt ervoor dat voor bewoners van Zuid de drempel wordt verlaagd om gebruik te maken van de voor-

zieningen op het Stadionpark. De sportpas zou moeten gelden voor alle bewoners van Zuid. Ook kan via de pas korting verstrekt worden voor bezoek aan wedstrijden van de topsportverenigingen en evenementen in het Topsportcentrum. Rotterdam Sportsupport werkt dit idee samen met organisaties als Rotterdam Topsport en S&R uit in 2009.

Maatregel 5. Sporten betaalbaar: meer bekendheid geven aan het Sportfonds

In Rotterdam bestaat het Jeugdsportfonds om mensen met lage inkomens een tegemoetkoming te geven in de kosten van het sporten bij een sportvereniging. Vanaf 2007 is Rotterdam Sportsupport beheerder van dit fonds en stelt de gemeente Rotterdam in 2009 een budget van € 150.000,- beschikbaar om in deze behoefte te voorzien. Sponsors worden actief benaderd om dit fonds uit te breiden. Rotterdam Sportsupport gaat in 2009 meer bekendheid geven aan dit Jeugdsportfonds, onder andere via de voorlichtingsavonden die worden georganiseerd in het kader van de schoolsportverenigingen. Maar ook daarbuiten zal bredere bekendheid worden gegeven aan dit fonds. Naast lidmaatschap wordt ook sportkleding gesponsord. (Tijdens de Sportlabs werd aangegeven dat mensen met lage inkomens minder sporten omdat het lidmaatschap van sportverenigingen soms niet kan worden opgebracht. Ook is de ene sport kostbaarder dan de andere.)

Trekker: Rotterdam Sportsupport

Maatregel 6. Alle sportleerkrachten met duale aanstelling hun eigen sportplein met naschools programma

Sportleerkrachten op Lekker Fit scholen krijgen in de wijk een eigen sportplein. Na schooltijd worden daar sportactiviteiten georganiseerd voor alle wijkbewoners.

Trekker: S&R

Maatregel 7. Ouders laten sporten: Model SV Bolnes toepassen

Ouders sporten op tijden dat de kinderen sporten. Bij SV Bolnes gebeurt dit al en zijn daarmee goede ervaringen opgedaan. Op Katendrecht volgden ouders die betrokken zijn bij de schoolsportvereniging ook karatelessen en dat resulteerde in het oprichten van een Katendrechtse karatevereniging. Een goede manier om ouders te stimuleren om te gaan sporten.

Trekker: Rotterdam Sportsupport

Maatregel 8. Alle schoolpleinen tot zonsondergang openbaar

In wijken met ruimtegebrek om te sporten kunnen schoolpleinen tot zonsondergang open worden gesteld. Dit voorstel wordt uitgewerkt door de deelgemeenten in 2009 samen met SenR en Stadstoezicht. Doelstelling is om in 2016 50% van alle schoolpleinen openbaar te maken. Vanaf 2010 worden twee schoolpleinen per jaar 'openbaar gemaakt'. Nodig is goede programmering en beheer, bijvoorbeeld door TOS in samenwerking met de VO-scholen.

Trekker: de deelgemeenten

Maatregel 9. Betere programmering op kunstgras trapveldjes

S&R gaat in 2009 in opdracht van de deelgemeenten de programmering van kunstgrasvelden in de wijken organiseren.

Trekker: S&R in opdracht van de deelgemeenten

Maatregel 10. Vervoer van en naar sportverenigingen

Door de grote afstanden tussen scholen en sportverenigingen is het organiseren van vervoer van en naar de sportaccommodatie een hele toer. Gezocht wordt naar een sponsor (bijvoorbeeld een vervoerder) die (eventueel tegen een verlaagd tarief) busjes beschikbaar wil stellen.

Trekker: Rotterdam Sportsupport

4.2 Maatregelen Sportieve schoolcarrière

Maatregel 11. Vestiging van de MBO opleiding Sport en bewegen in het Stadionpark

Het Albeda-college komt met de opleiding Sport en bewegen naar het uit te breiden Topsportcentrum. Leerlingen van de school maken in de toekomst gebruik van het vernieuwde topsportcentrum.

Maatregel 12. Vestiging van een HBO sportopleiding in het Stadionpark

Hierbij gaat het niet alleen om de academie voor lichamelijke opvoeding (een opleiding voor gymleerkrachten in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs), maar ook om andere sportgerelateerde opleidingen.

Hierover vindt nog besluitvorming plaats.

Maatregel 13. Vestiging van een toptalenten VO school via LOOT

Door de mogelijke komst van het Thorbecke en haar LOOT school naar Zuid wordt ook onderwijs geboden aan erkende sporttalenten via het Topsportmodel en het highschoolmodel. Over de vestiging van deze LOOT-school op Zuid vindt nog besluitvorming plaats.

Maatregel 14. Realiseren van sportieve naschoolse opvang

Sportverenigingen zoeken partners in commerciële kinderopvangondernemers, een voorbeeld in IJsselmonde is VV De Zwervers met kinderopvang MAX.

Maatregel 15. Alle MBO scholen sport in het curriculum

Een aantal jaren geleden is door het ministerie van OCenW besloten dat leerlingen in het MBO geen bewegingsonderwijs hoeven te hebben. Zij kunnen zelf naar de verenigingen of zijn al lid. Dit blijkt inmiddels achterhaald. Juist op deze leeftijd blijkt sporten niet in de jongerencultuur te passen en is juist eerder ongezond gedrag 'in'. Om te bevorderen dat de jongeren tussen de 16 en 21 jaar meer gaan bewegen moet sport weer terugkeren in het curriculum zonder dat het ten koste gaat van de andere vakken.

Trekker voor de maatregelen Sportieve schoolcarrière is de dienst JOS.

4.3 Maatregelen Fitness economie

Maatregel 16. Ondernemers Stadionweg participeren in beroepsonderwijs

De ondernemers van de Stadionweg willen meer betekenen voor de jeugd van Zuid. Op dit moment heeft bijna ieder bedrijf stagiairs in dienst (gemiddeld 4-6 per bedrijf). De stageplekken worden ingevuld door jongeren afkomstig uit de regio en uit Zuid. Het idee om voorrang te geven aan jongeren uit Zuid omdat zij een extra steuntje in de rug nodig hebben, wordt breed gedragen. De ondernemers zien dat jongeren vaak nauwelijks weten wat werken inhoudt en wat hun beroepsmogelijkheden zijn. Om dit te verhelpen zullen de ondernemers een rol gaan spelen in het beroepsonderwijs, bijvoorbeeld door het geven van gast- of praktijklessen.

Trekker: Pact op Zuid

Maatregel 17. Leerlingen van Zuid worden beter voorbereid op hun stage d.m.v. lespakket

Bij stages zal steeds meer de beroepspraktijk centraal staan. Het lespakket zal worden aangepast aan de vraag van het bedrijfsleven. Het is goed als het bedrijfsleven betrokken wordt bij het onderwijs. Via de nieuwe wijkscholen kan er direct contact zijn tussen buurt, ondernemers en scholen.

Trekker: Pact op Zuid

Maatregel 18. Het huidige onderwijsaanbod aanpassen aan de toekomstige personeelsvraag

Ondernemers zullen in de toekomst niet alleen gespecialiseerd personeel nodig hebben, maar vooral ook gemotiveerde mensen. Identificatie met beroepen en ondernemingen zal belangrijk worden. Vanuit het nieuwe Ondernemershuis Zuid zal er verbinding worden gelegd tussen het bedrijfsleven (vraag) en de scholen (aanbod). Ook zal er initiatief worden genomen tot nieuwe ontwikkelingen. Bijvoorbeeld een gestructureerde aanpak van Teamstages. Dit zijn stages, in opdracht van bedrijven, die uitgevoerd worden door teams die bestaan uit VMBO, MBO en HBO leerlingen. Een integrale aanpak van een opdracht van een bedrijf waarbij het lerend effect voor alle deelnemers groot is.

Trekker: Pact op Zuid

Maatregel 19. De Stadion NV zet bij de bouw en ontwikkeling van het nieuwe Stadion werkzoekenden uit Zuid in

Trekker: Stadion Feijenoord NV

Maatregel 20. Ondernemers van de Stadionweg zetten bij vacature-invulling DAAD in

Dit kan via het Ondernemershuis.

Trekker: Pact op Zuid

'Kinderen hebben een uitdagende leefomgeving nodig'

Wim Blok - Voorzitter Bestuur Openbaar Onderwijs

*In 2008 is door de Stuurgroep Pact op Zuid een bedrag van € 250.000,- beschikbaar gesteld voor de financiering van de spin-off maatregelen voor het Stadionpark. Aan de Stuurgroep Pact op Zuid wordt de opdracht gevraagd voor het opstellen van een plan van aanpak met daarin een planning en een begroting voor de periode 2009/2010 en een financiële strategie voor de periode 2010-2016.

6 Organisatie

en communicatie

*..dat je niet gewoon een doos
neerzet, maar dat het een hele
mooie sporttempel wordt'*

Dominic Schrijer - wethouder Werk, Sociale Zaken en Grote Steden Beleid

Opdrachtgever voor het spin-off programma Stadionpark is de Stuurgroep Pact op Zuid. Deze Stuurgroep stelt de begroting vast voor het spin-off programma. Inhoudelijk wordt het spin-off programma ook afgestemd met de Stuurgroep Rotterdam Sportstad.

Dit programma voor spin-off van het Stadionpark is in 2008 opgesteld door een werkgroep onder leiding van het Pact op Zuid. In deze werkgroep participeerden de diensten S&R, JOS en OBR en de deelgemeenten IJsselmonde en Feijenoord en de communicatie-afdelingen van POZ en S&R. Een uitgebreid participatietraject, waarbij bewoners, ondernemers, onderwijsinstellingen en bedrijven maatregelen inventariseerden en prioriteiten stelden, maakte onderdeel uit van de werkwijze.

Om de uitvoering van de maatregelen vanaf 2009 te bewaken en om het uitvoeringsprogramma jaarlijks aan te passen is capaciteit nodig van een projectleider voor circa drie dagen per week en capaciteit van de genoemde diensten. Voorgesteld wordt om de werkgroep spin-off Stadionpark in 2009 voort te laten bestaan, en uit te breiden met de corporaties. De frequentie van de bijeenkomsten kan worden verlaagd naar eens in de twee maanden. Voor het afstemmen van de uitvoering van de spin-off maatregelen, het actualiseren van het jaarplan (inclusief begroting) zijn minimaal vier bijeenkomsten per jaar nodig.

Om de betrokkenheid van de wijkpartijen ook in de toekomst te behouden wordt voorgesteld om minimaal twee Sportlabs per jaar te organiseren rond het jaarplan spin-off Stadionpark. Tijdens deze bijeenkomsten worden de maatregelen voor het komende jaar geïnventariseerd en worden prioriteiten gesteld. De organisatie van de participatie van de spin-off valt onder verantwoordelijkheid van het Pact op Zuid, die hierin samen optrekt met de procesleider Stadionpark. Voorgesteld wordt om de projectleider voor de spin-off voor drie dagen in de week te financieren uit de begroting van POZ.

Colofon

Het Stadionpark brengt Zuid in beweging, programma voor sportieve spin-off op Zuid, is een uitgave van het Pact op Zuid.

Tekst: werkgroep spin-off Stadionpark

Tekst Sportcultuur op Zuid (hoofdstuk 2): Henk Oosterling, Ans Stolk

Concept, ontwerp en redactiebegeleiding: VIV Communicatie

Fotografie: Jan van der Ploeg, Marc Nolte

Foto Lucas Bolsius tijdens honkbalwedstrijd; Rob Cornelder (Van der Graaf fotografie)

November 2008

Oplage: 1000

Gemeente Rotterdam

